Nr. 4 – Vol. 7 – November 2010

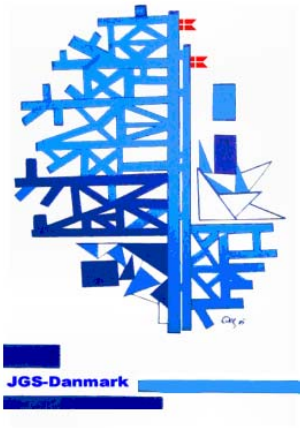

JGS - NYT

Om dette og næste nummer …

Hamburg-mødet, Dansk Jødisk Museum og "Online Family Trees"

Af Elsebeth Paikin

I dette nummer af JGS-NYT kan I læse om Fællesmødet i Hamborg mellem JGS-Danmark og JGS-Hamborg, der blev afholdt 16.-18. oktober 2010. Endvidere præsenteres Tom Brøndsteds og Allan Falks *"Dansk Jødisk Genealogisk Database"* – et fantastisk flot og spændende arbejde! - og et virkelig godt hjælpemiddel for slægts-forskere!

Og så ønsker vi museumsdirektør, mag.art. Janne Laursen og hendes dygtige og engagerede medarbejdere på Dansk Jødisk Museum et

STORT TILLYKKE!

Se hvorfor på side 25….

Kontingent 2011 bedes betalt inden 1. februar 2011!

Næste nummer: Online Family Trees

Næste nummer af JGS-NYT (No. 1, Vol. 8, Feb. 2011) skal handle om alle de mange muligheder for at lægge/lave sit eget online anetræ. Der er så mange muligheder og af varierende kvalitet, - og ikke mindst er der store forskelle i sikkerhed, pris, m.v.

Et par af de bedst kendte er:

…… og flere andre fx Tribalpages.com, generationdb.com, familyecho.com.

Nogle bruger endog Facebook. De fungerer alle dels ved at skabe kontakt til fjerne, ukendte slægtninge, til fælles hjælp med at holde styr på rødderne og til at holde kontakten vedlige (huske fødsels- og bryllupsdage, fortælle om nye skud på familietræet, udveksle billeder, m.m.m.)

Og da flere og flere bruger disse online-træer, som er blevet det helt store *hit,* og nogle er stødt ind i probemer og andre har oplevet stør-re eller mindre succes, finder vi det på sin plads at forsøge så vidt muligt at give et overblik over mulighederne og faldgruberne.

Vi beder derfor alle, der har erfaring med on-line anetræer – eller blot har prøvet at "lege" lidt med dem, om at skrive herom til Elsebeth Pai-kin elsebeth@paikin.dk. I kan skrive en artikel elle blot nogle få ord om hvilke I har prøvet; hvilke problemer I er stødt ind i; om I har fået hjælp/ svar fra *support*, hvis I har bedt om hjælp eller forklaring; om I ad den vej har fået kontakt med andre – ukendte? – slægtninge; hvad I synes om disse online-træer; om I bru-ger dem primært som genealogisk værktøj eller som socialt netværk til at holde kontakt med familien; og alt andet I har lyst til at fortæl-le…eller spørge om.

JGS-NYT

© **Jødisk Slægtshistorisk Selskab i Danmark**

© **Jewish Genealogical Society in Denmark**

Kildevænget 37, 2100 København Ø.
Website: www.jgs-danmark.dk
Ny e-mail adresse: jgs-danmark@jgs-danmark.dk

JGS-Danmark er medlem af International Association of Jewish Genealogical Societies samt af Dansk Historisk Fællesråd.

Bestyrelse:
Formand: Elsebeth Paikin
e-mail: elsebeth@paikin.dk
Næstformand: Lis Ekner
Redaktør: Merete Næsbye Christensen
e-mail: merete.naesbye@christensen.mail.dk
Sekretær: Henry Nachman
Kasserer: Allan Falk
Max Gritzman
Olly Ritterband
Suppleanter:
Eleonora Lewandowski
Jette Lohmann
Bibliotekar: Merete Carstens
Redaktion af dette nummer:
Merete Næsbye Christensen, Elsebeth Paikin & Bente Merklin

Fotografisk, mekanisk eller anden form for mangfoldiggørelse eller gengivelse af JGS-NYT eller dele heraf er i henhold til gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden forudgående aftale med Jødisk Slægtshistorisk Selskab i Danmark. For uopfordret indsendt materiale påtager JGS-NYTs redaktion sig intet ansvar.
Permission is granted for the quoting, in whole or in part, of any original article included in this issue of JGS-NYT by the newsletter/journal of any other IAJGS member society, providing acknowledgement of the source is given, unless the article is identified as one that is not to be reproduced. Acknowledgement should include the title of the newsletter, the issuing society and its volume number or date of publication. Additionally, as a courtesy, we request that an email be sent letting us know that a published article is being further used.

Indmeldelse kan ske på følgende måder:

1. På selskabets website www.jgs-danmark.dk under menupunktet "Indmeldelse og kontingent" findes en indmeldelsesblanket med betalingsvejledning, som kan skrives ud og indsendes i udfyldt stand til

JGS-Danmark Kildevænget 37, 2100 Kbh. Ø.

OBS! Der udsendes ikke girokort til nyindmeldte.

Når kontingentet er indbetalt fremsendes vedtægter, referat af seneste generalforsamling samt det seneste nummer af medlemsbladet, JGS-NYT.

2. Indmeldelsesblanket kan rekvireres ved henvendelse til kassereren (se ovenfor).

3. Indmeldelse kan også ske ved møderne.

Bankkonto:
Danske Bank reg.nr. 4330 konto nr. 4330 876 263

Årskontingent:	**Kroner:**
én person:	100
par (samme adresse):	150
studerende:	50
Entré ved ordinære møder:	
Medlemmer	30
Gæster	60

JGS-NYT med posten:
Ønskes JGS-NYT tilsendt pr. ordinær post skal der betales **50 kr. årligt** udover kontingentet (for 4 nyhedsbreve af varierende omfang pr. år) til dækning af trykning og porto.

DEADLINE for JGS-NYT:

1. februar – 1. maj – 1. august – 1. november

Indholdsfortegnelse

Om dette og næste nummer: Hamburg-mødet, Dansk Jødisk Museum og "Online Family Trees". 1
Familiesammenføring for 3. gang: Jødisk Genealogisk Selskab besøger Hamburg 3
Den jødiske begravelsesplads på Møllegade – de første familier 6
Yad Vashem: "List of Lists" 15
Dansk Jødisk Genealogisk Database på nettet med adgang for medlemmer 16
Internethjørnet:
Politiets Registerblade: Et spændende nyt hjælpemiddel fra Københavns Stadsarkiv 18
Boghjørnet 20
Mødeprogram:
"Ikke noget at tale om": Sofie Lene Bak om sin nye bog og det videre projekt 21
Kovno – Stockholm – Sydafrika - 21
Hvad nu? Hvordan ...? Hvor...? 22
David Simonsens Arkiv: brevsamlingen bliver digital 22
Generalforsamling & Mosaiske Begravelser og Gravsten indtil 1886 23
Grin-ealogy 24
Pionérmuseet Dansk Jødisk Museum statsanerkendes: Pressemeddelelse 25
Indholdsfortegnelse JGS-NYT 2010 26

Familiesammenføring for 3. gang
Jødisk Genealogisk Selskab besøger Hamburg

Af Merete Næsbye Christensen

Politisk kan der være meget forskellige meninger om familiesammenføringer, men i forbindelse med slægtsforskning er der vist kun én: Det er et ubetinget gode!

Det er vi nogle stykker, der kan skrive under på, idet vi har deltaget i de foreløbig 3 møder, der har været afholdt mellem Jødisk Genealogisk Selskab i Danmark og Hamburger Gesellschaft für Jüdische Genealogie.

Det første blev afholdt i Slesvig i 2008, hvor begge selskaber så at sige var på udebane og derfor fik talt meget sammen på hotellet om aftenen. Dagene gik med besøg på Stadsarkivet i Slesvig, besøg på Gottorp Slot og Slesvig Domkirke (for alle historisk interesserede) og så selvfølgelig en søndag med foredrag fra både Danmark og Hamburg. Der var mange familiebånd.(Se JGS-nyt Nr. 1, 2009).

I 2009 mødtes vi så i København med nye foredrag, besøg på Møllegade og Dansk Jødisk Museum samt byvandring. Flere bånd knyttedes, slægtninges grave blev besøgt.(Se JGS-nyt Nr. 4, 2009).

I år gik turen så til Hamburg (Hamborg/Altona ville de gamle vel sige) i dagene fra den 16. til den 18. oktober. Flere deltagere benytter altid ved disse sammenkomster lejligheden til at tage et par dage mere, før eller efter selve sammenkomsten.

Den 16.oktober var dagen, hvor vi ankom, blev indkvarteret, fik guided tour til havnen og rundt i byen og spiste sammen til aften med udveksling af nyheder siden sidst. Som nævnt er vi nu en kerne, der har set hinanden alle 3 gange samt udvekslet mails indimellem.

Den 17. oktober ankom vi til Warburg Haus, den kendte afdøde kunsthistoriker Abby Warburgs hjem med den flotte biblioteksal, hvor vort møde skulle foregå. Æstetikken var i orden, teknikken ikke helt up to date! Vi vender tilbage til selve foredragene senere.

Frokosten foregik i Warburg Haus, og derefter var der spadseretur i det smukke område, hvor huset ligger. Vejret var smukt, efterårsfarverne

glødede, og alle hamburgenserne var ude at spadsere eller sejle. En side af Hamburg, som ikke altid ses. Herefter var der flere foredrag, og om aftenen igen fællesspisning i byen.

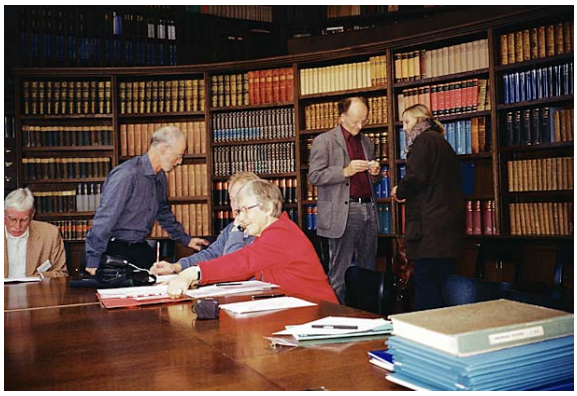

Den 18. oktober var dagen, hvor vi skulle bese et af de vigtigste steder i Hamburg:

Begravelsespladsen i Königstrasse.

Her ligger sefardiske og askenasiske forfædre til mange danske jøder begravet. Vi blev vist rundt på begravelsespladsen af en af kenderne, *Michael Studemund-Halévy*.

Der er blevet gjort et stort arbejde med at renovere stedet, og der er skabt et lille glashus, hvor man kan holde oplæg og indledning til en rundtur. Her er også et lille bibliotek. Begravelsespladsen holder åbent med omvisninger på bestemte tidspunkter.

Flere af deltagerne ledte efter konkrete slægtninge, og der blev fotograferet en del. Resultaterne må vi forhåbentlig høre om i den kommende tid.

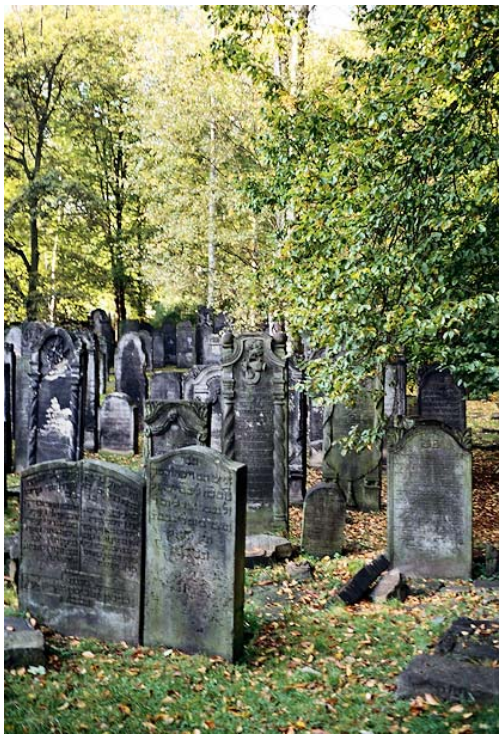

Der var derefter besøg på **Institut für die Geschichte der deutschen Juden**, det ældste institut med forskning i jødisk historie i Bundesrepublikken. Der har længe været tætte kontakter mellem instituttet og Danmark.

Efter en frokost på en fin lille italiensk restaurant besøgte vi vort søsterselskabs lokale i den gamle Tora Talmud Skole, som i nyere tid er blevet givet tilbage til den jødiske menighed i Hamburg. Her var der lejlighed for nogle til at søge i selskabets database.

Herefter tog vi afsked, nogle danskere forblev i byen, nogle få tog hjem.

Alle har efterfølgende sagt, at det var en fin tur. Der kunne være ting, man havde håbet at få bedre mulighed for at finde og studere, men med de gode kontakter i byen skulle der være basis for at komme videre.

I vort hjemlige selskabs bestyrelse har vi allerede talt om, at næste møde – i 2011 eller 2012 - kunne være i Fredericia med evt. udflugt til Horsens og Randers. Så ville alle igen være på udebane, og aftenerne på hotellet ville igen give mulighed for uformel tale og udveksling af oplysninger.

Erfaringsmæssigt er vi, når det går højest, ca. 30 til foredragene. Til de andre arrangementer er vi oftest under 20 personer.

Foredragene

1. Sylvia Steckmest:
Om forbindelserne mellem familien Heine i Hamburg-Altona og København.
Hvis man før havde været det mindste i tvivl om de tætte bånd mellem jødiske familier de to steder, så blev man grundigt overbevist. Stamtavler og billeder viste det klart.

2. Tom Brøndsted:
Om databasen over danske jødiske begravelser før 1887.
Tom Brøndsted blev desværre forhindret af en uvorn bil. I stedet fortalte Allan Falk om projektet.

3. Dr. Jutta Braden:
Om konverteringer i både København og Hamburg i det 18. århundrede.
Et spændende supplement til Dr. Martin Schwarz- Laustens undersøgelser af samme emne.

4. Allan Falk:
Om Møllegade begravelsesplads med speciel omtale af familierne Cantor, Goldschmidt og Fürst. (Se side 6).

5. Johan Heinrich Möller:
Om Stolpersteine i Hamburg.
Vi fik et godt indtryk af projektet, som jo også kendes f.eks. fra Berlin. Selskabet for Dansk Jødisk Historie har taget tråden op. (Se www.rambam.dk/snublesten.html). Vi så mange stolpersteine på vore ture rundt om i Hamburg.

Det er dejligt, at sådan en institution som disse årlige møder med familie og venner er kommet i stand ved hjælp af ildsjæle begge steder. Der kommer masser af ny viden ud af dem, og det sociale samvær – og opfriskningen af (et måske lidt rustent) tysk er også fint. Der tales dog for det meste engelsk.

Vi ser frem til en ny familiesammenføring med gamle og nye deltagere.

Hold øje med JGS-nyt!

MC

Den jødiske begravelsesplads på Møllegade – de første familier

Allan Falks foredrag i Hamburg den 17. oktober 2010

Ved dem, der er begravet i Møllegade, og hvor deres gravsteder er kendte, er i parenteser tilføjet carré, række og gravsted, således som disse fremgår af Julius Margolinskys værk "Jødiske Dødsfald i Danmark 1693-1976".

Hvor gravstedet er oplyst som værende i Altona efterfulgt af et Steinheim nr. er det en henvisning til følgende web-site: http://www.steinheim-institut.de:50580/cgi-bin/epidat?function=Ins&sel=hha . Man kommer ind på en side, hvor der i 4. linie bl.a. står ***"Volltextrecherche"****. Klik på dette ord og indskriv det oplyste nummer i den tomme rubrik tv. nedenunder, så ser man den pågældendes gravsten med afskrift og oversættelse til tysk m.v.*

Står der Steinheim efterfulgt af "ffb" og et nummer er det en henvisning til Steinheims tilsvarende side vedr. gravsten i Frankfurt am Main, Battonnstrasse. Den kommer man til fra ovennævnte side vedr. Altona ved at trykke på "Startmenu" under Epidat øverst tv. og derefter i listen over begravelsespladser længere nede på "Frankfurt am Main. Battonnstrasse".

Indledning

Jødiske bosættelser i København skete væsentligt senere end i Altona. Efter reformationen var den lutheransk-evangeliske kirke den eneste tilladte i Danmark, som alle borgere skulle tilhøre. Kongen udstedte dekret herom i 1569. Gennem det 17. århundrede havde den danske konge ganske vist kontakt med adskillige portugisiske jøder (kongen skulle bruge penge) men ingen af dem bosatte sig i København. De portugisiske jøder havde ret til frit at rejse i Danmark (og Norge), hvorimod askenasiske jøder skulle have tilladelse. Sådanne tilladelser blev der givet en del af i anden halvdel af det 17. årh.

Den første askenasiske jøde, der bosatte sig i København var *Israel Salomon Levy*, som er anført på en liste over krigsskatter for 1676.[1] Han døde imidlertid allerede 16. feb. 1679 og han blev begravet i Altona. Se Steinheim nr. 3312. Det fremgår af gravstenen, at han døde i København: http://www.steinheim-institut.de:50580/cgi-bin/epidat?function=Ins&sel=hha&inv=3312

I 1682 blev der udfærdiget en fortegnelse over de familier i København, som *"ej er af luthersk religion".* [2] På den fortegnelse er opført 11 jøder, heriblandt *Samuel Fürst*, *Axel Cantor* og *Israel David* – dem vender jeg tilbage til. Menigheden i København anses for grundlagt med en tilladelse til nævnte *Israel David* og *Meyer Moses Goldschmidt* af 16 dec. 1684 til at holde gudstjeneste i deres hus sammen med andre af den jødiske nation, *"dog for dem selv inden tillukte Kamre og foruden nogen Prædiken, så at ingen forargelse deraf aarsages".*[3] *Israel David* og hans yngre kompagnon *Meyer Moses Goldschmidt* var kongens juvelerer. *Israel David* bosatte sig imidlertid aldrig i København. Han døde under et ophold i København den 16 maj 1695, men blev begravet i Altona. Se Steinheim nr. 3099 - det fremgår af gravstenen, at han døde i København: http://www.steinheim-institut.de:50580/cgi-bin/epidat?function=Ins&sel=hha&inv=3099

Møllegade – den ældste tid

Først i 1771 blev der anlagt en begravelses-protokol (af *Abraham Meyer*, kaldet *Strelitz*). Og først i 1810 blev der indført ministerialprotokoller, hvor alle fødsler vielser og dødsfald blev indført.

Så der er en betydelig usikkerhed vedrørende mange af de oplysninger, jeg vil give om de ældste begravede i Møllegade. Hertil kommer, at mange gravsten i tidens løb er forsvundet af forskellige grunde. Så der er mindst 800 begravede, som man ikke kan redegøre for. Tom Brøndsted har beregnet, at det snarere drejer sig om knap 1.000.

Den første, der blev begravet på den nuværende begravelsesplads i Møllegade var *David Israel*, søn af førnævnte *Israel Salomon Levy*. Han blev begravet i Møllegade den 5. sep. 1693. Af gravstenen fremgår, at han var en ung mand. David Israels gravsten: http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1882&kgrd=1

København var dengang en fæstningsby, omgivet af volde med et indbyggertal på anslået 60.000. Det sted, hvor *David Israel* blev begravet, lå ca. 2 km. mod vest, regnet fra Nørreport. Dengang var der ingen bebyggelse i nærheden.

Bemærkelsesværdigt er det, at selve det grundstykke, hvor begravelsen fandt sted, først blev erhvervet ved købekontrakt af 29 aug. 1694, altså næsten et år efter *David Israels* begravelse. Eftersom en jødisk grav skal bestå til evig tid, må de senere købere dog have regnet sikkert med, at grunden kunne erhverves. Grundstykket bliver solgt til/købt af de *"her i Staden boende Jøder af den hebraiske Religion, nemlig Axel Cantor, Abraham Cantor, Meier Goltsmid og Ruben Först…".*[4]

---

[1] Julius Salomon og Josef Fischer: Mindeskrift i Anledning af Hundredaarsdagen for Anordningen af 29. Marts 1814. Kbh. 1914 (Mindeskriftet) side 30.

[2] Mindeskriftet: Arkivalia V side 119.

[3] Ibid. side 30.

[4] Ibid. Arkivalia XIII side 149.

Så på dette tidspunkt var de ledende medlemmer af den jødiske menighed i København fra tre velkendte familier: *Cantor*, *Goldschmidt* og *Fürst*.

Jeg vil her fortælle lidt om hver af dem:

Cantor [5]

Anden generation

Friedrich Christian Cantor

Som navnet antyder, var han døbt formentlig i 1652. Han fik 9. jun. 1670 bevilling til at indrette et tobaksspinderi i København. Af hans ansøgning fremgår, at han på det tidspunkt var kornet i Livgarden.[6] I følge Hauch-Fausbøll benytter han sit privilegium til at skaffe hele sin slægt indpas i Danmark.

Axel Moses Cantor

Han er formentlig bror til *Friedrich Christian* og antageligt identisk med den *Axel Moyses*, der 1676 med familie får tilladelse til at bo i Altona eller Glückstadt. Allerede i 1678 er han imidlertid i København, idet han dette år sættes i krigsskat.[7] Han står ligeledes – som allerede nævnt – på en liste over familier, som ikke er af luthersk religion fra 1682. Her er han opført – også han – som tobaksspinder.

Da han året efter ansøger om, at hans svigersøn David Israel må få tilladelse til at bo i København, finder myndighederne ud af, at han aldrig selv har fået en sådan – nødvendig – bevilling! Der udstedes så en bevilling af 13 mar. 1683, hvorefter *"Tobaksspinder Axel Cantor med Hustru og Børn må blive boende i Kjøbenhavn"*.[8] Den nævnte svigersøn David Israel er identisk med ham, der som den første blev begravet i Møllegade. Axel Cantor fik borgerskab 9. dec. 1691.[9]

Han døde 28 nov. 1702 (men Josef Fischer er i tvivl, om det er ham, som den pågældende gravsten vedrører).
Axel Moses Cantors gravsten
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=506&kgrd=1

Abraham Cantor:

Udsnit fra Glückl von Hamelns Memoirer (Beltz Athenüm Verlag, Weinheim, 1994) side 66:

"Unser erster Diener, den wir bei uns gehabt haben, ist Abraham Kantor aus Hildesheim gewesen, welchen wir vorerst bei uns hatten, die Kinder zu bewahren. Einige Jahre später ist er auf einige Jahre von uns weggegangen uns hat ein wenig für sich gehandelt. Danach ist hier eine Witwe gewesen, die hat er genommen. Er hat sie nicht lange gehabt, sie ist gestorben. Dann hat er ein Mädchen von Amsterdam genommen und in Hamburg gewohnt. Wir haben ihm Geld vorgeschossen und ihn nach Kopenhagen geschickt. Kurz, er ist heute ein Mann, wie man sagt, von zehntausend Reichstalern und mehr."

Han søger 2. apr. 1683 om tilladelse til at bosætte sig i København. Af ansøgningen fremgår, at han i ca. 14 år har boet i Altona.[10]

Han fik 14 apr. 1683 følgende tilladelse: *"Abraham Cantor af Altona, der en Tid lang har haft sin Handling i Kjøbenhavn, maa med Hustru og Børn nedsætte sig her og handle med Juveler, Klæde etc.."*.[11] Abraham Cantor døde 1715.

Hans ægtefælle Lea Norden (pigen fra Amsterdam) døde først 17 okt. 1734, altså næsten 20 år senere – men desuagtet er de begravet ved siden af hinanden – det var ikke sædvanligt dengang. Lea Nordens gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=544&kgrd=1

Tredje generation:

Judith Cantor:

Friedrich Christian Cantors datter Judith, der ikke var døbt, blev gift med Joseph Michael før 2. mar. 1669.[12] Manden død 30 jul. 1708, begravet i Altona Steinheim nr. 1296).

Deres datter Esther Sara Joseph (død 16 mar. 1735, begravet i Altona Steinheim nr. 1978) blev gift med Elias Levy Delbanco, født i Wien, søn af den kendte bankier i Wien, Simon Simle Wiener Delbanco. (Elias døde i Hamburg 6. nov. 1710, begravet i Altona Steinheim nr. 1510).

Deres datter, Zippora Rachel Lea Delbanco blev gift med Samuel Warburg, kaldet Frankfurter. (Zippora død 23 aug. 1783, begravet i Altona Steinheim nr. 0966. Samuel død 18 apr. 1759, begravet i Altona Steinheim nr. 0619).

Fromet Cantor:

Axel Cantors datter Fromet også kaldet Frommecken var gift med den allerede nævnte David Israel, den første, der blev begravet i Møllegade. David Israel fik 20 feb. -1683 tilladelse til fortsat at blive boende i København og ernære sig af tobaksspinderi[13], men døde som nævnt allerede 5. sep. 1693. Der kendes ingen børn af dette ægteskab. Jeg ved heller ikke, hvornår Fromet døde eller hvor hun blev begravet.

---

[5] Cantor-slægten er udforsket af en af JGS-Danmarks grundlæggere, Leif Rosenstock.

[6] Povl Th. S. E. Hauch-Fausbøll: *Jødernes færden og ophold i den danske stat i det 17de aarhundrede*, i:Tidsskrift for Jødisk Historie og Litteratur, 2. Bind, 1920 og 1921, (Hauch-Fausbøll) side 165.

[7] Hauch-Fausbøll Side 166.

[8] Tidsskrift side 314.

[9] Mindeskrift side 123 note 16.

[10] Tidsskrift…side 169.

[11] Ibid…side 314-15.

[12] Ibid. side 164.

[13] Ibid…side 314.

Bele Lea Cantor:

Axel Cantors anden datter Bele blev gift med Levin Abraham. Han fik 28 maj 1698 tilladelse til at blive boende i København og fortsætte med sin næring med tobakshandel.[14] Tidspunkt og sted for hans død er ukendt, men Bele Lea fik som enke den 21 jan. 1733 tilladelse til at fortsætte mandens handelsvirksomhed.[15] Jeg kender ej heller tidspunktet for hendes død.

Hanne Cantor:

Abrahams datter Hanne blev gift med Bernt Jacob, kaldet Minden. Han fik 15 feb. 1690 *"efter sin tilkommende Svigerfader Abraham Cantors Ansøgning Tilladelse til at bosætte sig i København og handle med juveler og andet."* [16] Han var i mange år blandt menighedens ældste. Han var Kgl. Hofleverandør.[17] Hanne døde 27 feb. 1742, Bernt 25 jan. 1749. Begge er begravet i Møllegade (X-12-52-28 og X-14-50-16).

Hanne og Berndt havde 2 børn, der døde allerede i 1695, Edel og Moses. De har en fælles gravsten, den næstældste i Møllegade.

Pesche Birgitte Cantor:

Abrahams næste datter Pesche (Birgitte på dansk) blev gift med Nathan David fra Halberstadt (hvorfor han indenfor menigheden blev kaldt Nathan Halberstadt). Han fik 18 maj 1700 tilladelse til at nedsætte sig og handle med juveler.[18] Han døde 26 nov. 1728, men Pesche fik 13 aug. 1732 tilladelse til at fortsætte med at sælge juveler og andet.[19] Hun døde først 2. dec. 1758, altså 30 år senere. Nathan David Halberstadts gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=821&kgrd=1

Breine Cantor:

Abrahams næste datter Breine blev gift med Jockum Witte Getzel (indenfor menigheden kaldet Chajim Innsbruck), søn af Juda Innsbruck. Han fik 9. apr. 1698 tilladelse til at bosætte sig i København og handle med juveler. [20] Jeg indskyder her, at Jockums søster Bella Juda Innsbruck var gift med Ruben Israel Fürst, hvilket fremgår af hendes gravsten i Altona, Steinheim nr. 2992, og det er formentlig denne Ruben Fürst, der er medunder-skriver på købekontrakten vedr. Møllegade – ham vender jeg tilbage til. I 1711 blev København ligesom Hamburg ramt af pesten. Det skønnes at ca. 23.000 af Københavns ca. 60.000 indbyggere døde, altså ca. 1/3.[21] Der kendes 4 jødiske ofre, 2 voksne og 2 børn. En af dem var Jockum Witte Getzel. Han døde 30 aug. 1711. Jockum Witte Getzels gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1205&kgrd=1

Det andet voksne offer, Jacob Franco, var som navnet antyder sefardisk jøde og kom fra Brasilien til København ca. 1700. Han fik borgerskab som tobakshandler 4. sep. 1704, [22] men døde 20 sep. 1711. Da der skulle sættes en gravsten på hans grav, opstod en strid, idet hans børn ønskede at lægge en sten over graven, som det er sefardisk skik. Men menighedens ældste fastholdt, at der skulle sættes en stående sten, og sådan blev det, som det ses. Jacob Francos Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1034&kgrd=1

Dette medførte, at de sefardiske jøder i København i 1715 købte deres egen jord nord for grundstykket fra 1695. Der blev dog kun oprettet få gravpladser med liggende sten og efter få årtier blev dette jordstykke inkorporeret i den øvrige begravelsesplads.

De to kendte børn, som døde af pesten, er Sisse og Chajim Cantor, børnebørn af Abraham Cantor. De døde hhv. 14 jul. og 17 jul. 1711 og har en fælles gravsten (X-7-58-33 og X-7-57-33).

Der døde utvivlsomt væsentligt flere jøder af pesten. Der findes 3 skattelister fra hhv. 1710 og 1711. Den første er en liste over *"Carosse-Peruque og Fontange-Skat af 1710*" [23] og den omtaler ikke blot 18 jødiske familieoverhoveder men også andre voksne familiemedlemmer (der bærer paryk). Fra 1711 er der en liste over *"Krigs-Styer"*,[24] som omfatter yderligere 17 familie-overhoveder, og endelig er der en liste over *"Kop- og hesteskat fra 1711"*, der omfatter yderlige 2 familie-overhoveder.[25]

Jacob Abraham Cantor:

Abrahams ældste søn er Jacob Abraham Cantor. Han kom som barn til København ca. 1680. Han fik 12 apr. 1704 tilladelse til at drive handel og blev en velhavende mand.[26] Jacob var gift med Hendel Lea og de fik 8 børn, 2 af dem døde som nævnt af pest. Nogle af de øvrige vender jeg tilbage til. Hendel Lea døde 5. mar. 1745. og Jacob døde 25 feb. 1760. (X-14-54-20 og X-14-53-19). Hendel Leas Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=525&kgrd=1

---

[14] Ibid…side 326.

[15] Mindeskrift… side 123 note 12.

[16] Tidsskrift…side 318-19.

[17] Mindeskrift… side 122 note 7.

[18] Ibid. Side 126 note 4.

[19] Martin Schwarz Lausten: De fromme og jøderne, side 122.

[20] Tidsskrift …2. Bind Hefte V og VI side 325.

[21] Google, fx http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mo4Sh6wSsCkJ:allan-jensen.adr.dk/SIR.doc+pesten+i+Kbh.+1711&cd=3&hl=da&ct=clnk&gl=dk

[22] Mindeskrift… side 123 note 14.

[23] Ibid Arkivalia VI side 120.

[24] Ibid Arkivalia VII side 125.

[25] Ibid Arkivalia VIII side 129.

[26] Ibid…side 122 note 5.

Isac Cantor:

Abrahams søn Isac Cantor fik i 1731 efter ansøgning fra moderen ret til på grundlag af faderens privilegier ret til at drive tobaks-handel. Han blev kaldt Hartvig i borgerskabsbrev

af 10. nov. 1745. [27] Han var gift med Sophie (Zive) Heiman, født ca. 1724, død 17. apr. 1808. Isac døde 31 mar. 1774, begge er begravet i Møllegade. (C-7-15 og X-3-45-26). Isac Cantors Gravsten: http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=533&kgrd=1

Fjerde generation omfatter 17 personer, jeg vil kun omtale enkelte af dem.

Frederikke Nathan:

Nathan David og Pesche Cantors datter Frederikke Nathan blev gift med Ahron Jacobsen, f. ca. 1717 i Wandsbeck. Han indvandrede til København ca. 1740. Han var signetstikker, dvs. at han prægede mønter og medaljer o.l. og blev udnævnt til hofsignetstikker marts 1749. Navnet Jacobsen/Jacobsson er velkendt blandt numismatikere, han kan således nemt findes ved opslag på Google. At navnet er velkendt, hænger sammen med, at to af hans sønner, David og Salomon ligeledes blev signetstikkere. Salomon blev sågar medlem af Det Svenske Kunst-akademi. Ahron døde 11 dec. 1775, Frederikke døde 5 maj 1789, begge er begravet i Møllegade, (X-4-26-16 og X-5-16-13) hvilket de nævnte sønner også er. Jeg skal da heller ikke undlade at oplyse, at David Ahron Jacobsen var gift med Sara Leidesdorf, et barnebarn af Nathan Mendel Leidesdorf. Salomon Ahron Jacobsen var gift med Merle von Halle, et oldebarn af Isaac Abraham Halle i Altona. Ahron Jacobsens Gravsten: http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=2167&kgrd=1

Esther Cantor:

Jacobs datter Esther blev gift med Joseph Moses Wessely 9. aug. 1745. Han var født i Glückstadt som søn af Moses Joseph Wessely og Judith Gutle Rindskopf. Faderen var kgl. agent og geværfabrikant i Glückstadt. Han var sefardisk jøde, og da han døde 29 jun. 1736 blev han som en af meget få begravet i Møllegade med en liggende gravsten. (X-26-16). Moses Joseph Wesselys gravsten: http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=4466&kgrd=1

Sønnen Joseph blev strømpefabrikant sammen med sin svoger Juda Leb Warburg (en anden Warburg-familie end den i Hamburg kendte!). Juda Leb Warburg var endda "dobbeltsvoger", idet han først var gift med Kaja Wessely og efter hendes død i 1752 blev han gift med hendes søster Rebekka. Esther døde allerede 18 mar. 1753, men nåede dog at få 4 børn. Joseph døde 15 jul. 1788. Begge er begravede i Møllegade. (X-15-57-26 og X-8-19-6). Joseph Moses Wesselys gravsten: http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=4462&kgrd=1

En digression: Josephs nevø var den kendte bibelfortolker Naftali Hartvig Wessely, der var nært knyttet til Moses Mendelsohn og reformbevægelsen, han døde i Hamburg 28 feb. 1805, hvor han blev begravet på den portugisiske afdeling, uanset han blev regnet for askenasisk.

Heiman Isac Cantor og Levin Isak Cantor:

Isac Cantor havde 10 børn, hvoraf skal nævnes sønnerne Heiman og Levin, fordi disse sammen med to kristne mænd, grosserer Andreas Buntzen og bankdirektør Lars Larssen den 29 jan. 1793 tog initiativet til stiftelse af *"Præmieselskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Kunster og Haandværk"*. Baggrunden herfor var, at jøder oprindeligt ikke kunne blive medlemmer af håndværkerlaugene, men i 1788 (samme år som stavnsbåndet blev ophævet) blev der udstedt et kgl. dekret om, at de københavnske håndværkerlaug skulle optage jødiske lærlinge på lige fod med kristne lærlinge. Dette var naturligvis en følge af oplysningstiden. Da kristne mestre imidlertid ikke uden videre ville optage jødiske lærlinge, da disse jo skulle have fri om lørdagen og på jødiske helligdage, besluttede de fire nævnte personer at danne et selskab, der skulle indsamle penge til brug for betaling (præmiering) af kristne mestre, der ville optage jødiske lærlinge. Selskabet blev stiftet på en generalforsamling 29 jan. 1793 og efter kgl. Konfirmation den 16 dec. 1796 blev selskabets love underskrevet af medlemmerne, som allerede i 1794 var nået op på 177 medlemmer, 142 kristne og 35 jøder. Interessant er, at 28 heraf var bosiddende i Hamburg og 11 i Altona. Blandt underskriverne finder man således Salomon Heine. Blandt de københavnske jødiske underskrivere finder man Moses Meldola. Og blandt de kristne kan nævnes M.P. Kierkegaard, filosoffen Søren Kierkegaards far. Allerede samme år var der antaget 7 jødiske lærlinge hos 7 kristne mestre. Selskabet eksisterer den dag i dag og er således et af de ældste selskaber med en jødisk baggrund; formålet er dog i årenes løb ændret, nu til dags anvendes midlerne til rejselegater og uddeles både til kristne og jøder.[28]

Heiman Isac Cantor blev født 1. mar. 1751 i København og døde 18 apr. 1833. Han var gift med Sara Wulff, der døde 9. dec. 1831, begge er begravet i Møllegade (H-6-26 og H-8-12). Ægteskabet var barnløst.

Levin Isac Cantor blev født 4. okt. 1754 og døde 11 dec. 1828. Han var gift med Anina Wallich, der var født 2.. feb. 1782 i København og døde 26 jan. 1867.

[27] Mindeskrift…side 131 note 2.

[28] Georg Simon: Præmieselskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Kunster og Haandværk - et jubilæumsskrift, 200 år. C.A Reitzel, 2000.

Begge er begravet i Møllegade (E-2-4 og A-1-5). De havde 2 sønner. Den ene, Edvard Theodor Cantor blev dr.med. og rejste med sin berømte morbror botanikeren Nathanael Wallich til Calcutta i 1835. Han blev læge på et sindssygehospital dersteds, men blev selv sindssyg og døde i Calcutta. Også broderen slog sig ned i Calcutta, dog som købmand.

Susanne Cantor:

Isacs datter Susanne nævner jeg af den grund, at hun var gift med bageren Berendt Moses Anrich, og deres datter Dorothea Anrich blev gift med Salomon Joseph Curiel, som blev kgl. portugisisk vicekonsul i Helsingør, uagtet at han forblev jøde og ligger begravet i Møllegade som sin hustru og dennes forældre.

Goldschmidt:

Jeg vil nu fortælle om Goldschmidt-slægten. Den ældste kendte stamfar til Meyer Goldschmidt er hans farfar, hofjuveler Baruch Daniel Samuel Stuckert Levy - kaldet Goldschmidt, som var født 1575 i Frankfurt am Main, og gift med Zippora Goldschmidt. Baruch døde 1642 i Witzenhausen. Han var formand for de jødiske menigheder i Hessen, og havde i hvert fald 7 børn, 3 af sønnerne fik efterkommere i København.

Anden generation:

Moses Levy Krämer Stadthagen:

Meyer Goldschmidts far var Moses Levy Krämer Stadthagen kaldet Moses Levy formentlig født i Fulda. Han var købmand i Stadthagen, en lille nordtysk by beliggende cirka 40 km vest for Hannover. Han var gift med Gütele Meier, født i Fulda, død 29 jul. 1669 i Stadthagen. Moses døde 1. mar. 1670 i Stadthagen. Han blev også kaldt Goldschmidt. Død 9 Adar 1670. [29]

Levin Bendix Goldschmidt:

Moses bror Levin Bendix Goldschmidt var gift med sin niece Esther Goldschmidt, datter af hans bror Josef Goldschmidt og dennes hustru Freude Spanier (som først og fremmest er kendt som svigerforældre til Glückl von Hameln). Levin Bendix Goldschmidt blev indenfor den jødiske menighed i Hannover, hvor han boede, kaldt Löb Hannover. Han døde i Hannover 24 jan. 1706.

Josef Goldschmidt:

Den tredje i denne generation, som har efterkommere i København er ovennævnte Josef Goldschmidt, som også boede i Hannover, hvor han var købmand. Han døde 20 jan. 1677 og hans kone Freude døde 25 sep. -1681 - begge i Hannover.

[29] Eduard Duckecz: "Geschichte des Geschlechtes Goldschmidt-Oldenburg".udateret utrykt manuskript, side 3.

Tredje generation:

Meyer Moses Levy (Stadthagen) Goldschmidt:

Han indvandrede til København før 1680,[30] men fik først 6. okt. 1683 tilladelse til at indrette tobaksspinderi i København. Som nævnt ovenfor fik han den 16. dec. 1684 tilladelse til at holde gudstjeneste i sit hus, og denne dato regnes for fødselsdagen for den jødiske menighed i København. Han blev senere juveler og i 1699 hofjuveler, hvilket bl.a. indebar, at han fik told- og skattefrihed. Han var menighedens forstander til sin død 18 feb. 1736, altså i over 50 år. Han er begravet i Møllegade (X-10-50-26).

Efter at pesten havde raset i 1711, sker der igen en stor ulykke for København 20 okt. 1728 – byen brænder i 3 dage. Godt en fjerdedel af byens huse blev ødelagt, heraf knap halvdelen af husene i "middelalderbyen", og ca. en femtedel af beboerne blev hjemløse. Antallet af omkomne er ukendt, men et af ofrene kendes: Meyer Goldschmidts hustru Breine (X-10-51-27). [31]

14 dec. 1728 blev der lavet et mandtal over indbyggere i de af branden skånede dele af byen og på den er oplistet i alt 331 jøder. Så det kan fastslås, at menigheden voksede betydeligt i denne første periode med Meyer Goldschmidt som leder, men det samlede antal var dog ganske beskedent i forhold til byens samlede indbyggertal på ca. 70.000 i 1728, ca. ½ %.

Generelt betegnes jødernes forhold i København som bedre end de fleste andre steder i Europa. Fx måtte jøder godt eje fast ejendom, de blev faktisk tilskyndet til det,[32] som fx i den tilladelse til at bosætte sig i København som Josef Goldschmidt fik 6. maj 1699 hvori han blev pålagt at *"betale aarligt 50 Rdl. til Kongens Kasse, indtil han byggede sig et Hus"*.[33]

Bendix Goldschmidt:

Meyer Goldschmidts fætter, Bendix Goldschmidt, søn af Levin Bendix Goldschmidt, var "hofagent" for den danske konge i Hamburg, [34] og samtidig agent og hofleverandør for hertugen af Mecklenburg. Han blev betegnet som rig. Hertugen gav ham og hans bror Ruben monopol på tobakshandelen i hertugdømmet. Senere blev denne tobakshandel overtaget af Michael Hinrichsen fra Glückstadt. Bendix Goldschmidt blev i marts 1676 gift med Jitche Fürst, datter af Israel Fürst. (Jeg vender tilbage til Fürstslægten.) Hun døde 5. jul. 1717 og er begravet i Altona, men hendes sten er ikke bevaret. Bendix giftede sig igen med Dina Reizche Warburg, datter

[30] Mindeskrift…side 127 note 8.

[31] Ifl. notat på hendes kartotekskort, men dødsdatoen er anført til 15 jul.1728, så der er noget der ikke stemmer!

[32] Meyer Goldschmidt ejede således sit eget hus, hvor der blev holdt gudstjeneste, indtil det brændte i 1728.

[33] Mindeskrift… side 122, note 9.

[34] M. Grunwald: „Hamburgs deutsche Juden bis zur Auflösung der Dreigemeinden 1811". Hamburg, 1904 Alfred Janssen, (Grunwald), side 61.

af Samson Warburg, men døde 4 år senere, den 5. jan. 1721 og blev begravet i Altona (Steinheim 2155).

Fjerde generation:

Meyer Goldschmidt havde 7 børn, hvoraf jeg vil omtale følgende 5:

Levin Meyer Goldschmidt:

Meyers søn Levin Meyer Goldschmidt var født i København, men flyttede til Frankfurt am Main, hvor han blev gift. Efter branden der i 1711 fik han 21 okt. 1712 tilladelse til at nedsætte sig i København. Hans navn findes sidste gang i mandtalslisterne for 1753.[35] Det vides ikke, hvornår han døde eller hvor han er begravet. Han var gift 2 gange, første gang med Rachel Speyer, datter af Isac Mendel Speyer fra Altona. [36] Rachel døde allerede 15 sep. 1724 og er begravet i Møllegade (X-9-51-27). Levin og Rachel fik en datter, Rebekka, der blev gift med Levin Berendt, hvis mor hed Hanne Cantor, en datter af Abraham Cantor.

Levin blev gift anden gang med Edel Kulp. De fik en datter Judith, der blev gift med Hertz Moses Nathan, søn af Moses Aron Nathan i Nakskov, den danske stamfar til Henriques-slægten i Danmark.

Rachel Speyers Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1286&kgrd=1

Moses Meyer Goldschmidt:

Moses Meyer Goldschmidt fik 6 maj 1699 tilladelse til at nedsætte sig som købmand i København med samme privilegier som sin far med undtagelse af toldfriheden.[37] Han var gift med Särche Gomperz, datter af Heyman (Chajim) Gomperz og Mate Heilbut i Altona.

En digression: En af Särches søstre var Priefche Gomperz, hun var gift med Dr. Simon Lefmans von Essen, som var en kendt læge i Hamburg.[38] Deres sønnesøn Heyman Joseph indvandrede til København og han er oldefar til Philip Wulff Heymann, der grundlagde Tuborg.

Särche døde 19 jun. 1731 og Moses 25 okt. 1743., begge er begravet i Møllegade (X-11-55-30 og X-12-50-26). Särche Gomperz´ Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1297&kgrd=1

Moses Meyer Goldschmidts Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1281&kgrd=1

[35] Mindeskrift… side 143 note 42.

[36] Isac Mendel Speyer fik lejdebrev 22 apr. 1702 til at bosætte sig i København som guldtrækker, hvilket privilegium han dog mistede i 1725, fordi han havde smeltet sølv og sendt det bort med posten. (Mindeskrift side 124 note 18).

[37] Tidsskrift side 326

[38] Grunwald side 273 nr. 2557.

Moses og Särche havde 7 børn. Jeg vil omtale en enkelt:

Juda Löb (Levin) Goldschmidt:

Han flyttede nemlig til Altona, og da han kom fra København blev han kaldt Löb Kopenhagen. Han var gift med Mirjam Breine Levin Halle, datter af Isaac Abraham Halle, der indvandrede til Altona ca. 1715 og er stamfar til Halle-slægten. Juda døde 3. jan. 1770 og blev begravet i Altona (Steinheim Nr. 2745). Juda Löb Goldschmidts gravsten:
http://www.steinheim-institut.de:50580/cgi-bin/epidat?function=lns&sel=hha&inv=2745

En søn af dette ægteskab

Heyman Levin Goldschmidt:

flyttede til København, hvor han indenfor menigheden blev kaldt Chajim Kopenhagen – ganske pudsigt. Han døde 5. dec. 1811. og blev begravet i Møllegade (C-10-27).

Judith (Gütele) Goldschmidt:

Meyers datter Judith (Güthele) blev gift med Henrik (Chajim) Fürst. Jeg vender tilbage til ham og nogle af ægteparrets 8 børn. Judith døde 1743 og er begravet i Møllegade (X-12-47-23).

Rachel Röschen Goldschmidt:

Meyers datter Rachel Röschen blev gift med Moses Mangelus Heyman, også kaldet Moses Man eller Magnus Cleve. Han boede nogle få år i København, men flyttede 1731 tilbage til Altona, hvor han døde 28 mar. 1751 og er begravet (Steinheim nr. 2663). Rachel døde 17 nov. 1742 og er ligeledes begravet i Altona (Steinheim nr. 2768).

Rösel Kröndel Goldschmid og Josef Goldschmidtt:

Meyers datter Rösel Kröndel blev gift med sin halvfætter Josef, kaldet Jost Goldschmidt, søn af Chajim og Glückl von Hameln. Han blev født 1677 og fik 6. maj 1699 – sammen med sin halvfætter, Rösels bror Moses Meyer Goldschmidt – tilladelse til at bosætte sig i København.[39] Hvornår de blev gift vides ikke, men vi ved fra Glückl von Hamelns erindringer, at de blev gift i København. Det fremgår ligeledes, at hun opholdt sig i København i ca. 14 dage, men hun skriver intet om byen København – desværre.[40] Jost døde ca. 1734 og Rösel ca. 1742, men deres gravsteder kendes ikke.

Aron Bendix Goldschmidt:

Bendix Goldschmidts søn Aron Bendix Goldschmidt var første gang gift med sin kusine Freude Fürst, en datter af Henrik (Chajim) Fürst og Judith (Gütele) Goldschmidt. Han indvandrede til København i 1718 og kom i huset hos sin svigerfar og morbror Henrik (Chajim) Fürst.

[39] Tidsskrift… side 326.

[40] Glückl von Hameln:"Memoiren", Weinheim, 1994, side 231 ff.

Først den 19 aug. 1724 får han imidlertid bevilling til at nedsætte sig i København og handle med veksler og juveler samt en gros handel.[41] Freude dør 26 nov. 1734 (X-11-51-27) efter at have født 6 børn, men så gifter han sig med Freudes søster Röschen og får med hende 2 børn, hvoraf særligt sønnen Meyer Aron Goldschmidt skal nævnes, for han er farfar til forfatteren af samme navn. Aron dør 26 jan. 1742 og er begravet i Møllegade (X-12-48-24). Efter Arons død gifter Röschen sig igen med Abraham Jacob Lazarus kaldet Kik fra Hamburg og får yderligere 5 børn. Röschen dør 19 apr. 1784 og er begravet i Møllegade (X-5-19-14).
Freude Fürsts gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1242&kgrd=1

Rösche Fürsts Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=2333&kgrd=1

Aron Bendix Goldschmidt har en omfattende efterslægt. De fleste, der i dag bærer navnet Goldschmidt i Danmark, er hans efterkommere. Ingen af Arons 7 søskende slog sig ned i København.

Derimod har Meyer Goldschmidt ingen mandlige efterkommere i den patronyme linje, der bærer hans navn. Den sidste, der bar navnet, hed Johan Peter Samuel Goldschmidt, (1855 – 1920), men han tog navneforandring til Guildal..[42]

Nathan Goldschmidt:

Foruden Josef Goldschmidt var der en anden af Chajim og Glückl von Hamelns 12 børn, der slog sig ned i København, nemlig den ældste søn Nathan Goldschmidt. Han fik den 3. maj 1704 tilladelse til at drive handel i København,[43] hvor han døde *"højt bedaget"* den 12 mar. 1744 og blev begravet i Møllegade (X-14-56-22). Nathan Goldschmidt var gift med Mirjam Ballin, datter af Elia Ballin og Süsse Hildesheim, der levede og døde i Altona, hvor de er begravet (Steinheim nr. 2453 og 2452). Derimod kendes Mirjams gravsted ikke. Og Mirjams mormor var Esther Spanier, en søster til Freude Spanier, som var gift med Josef Goldschmidt, bror til Levin Bendix Goldschmidt og Moses Levy Krämer Stadthagen… Så Nathan og Mirjam var altså halvfætter og –kusine.

Nathan havde 2 børn, Hein og Esther. Jeg vender tilbage til Hein, han blev nemlig gift med Anna Fürst. Datteren Esther døde ganske ung, 19 nov. 1704, hendes gravsten er en af de ældste i Møllegade (X-7-50-31). Man vil søge forgæves efter navnet Goldschmidt. Hendes hebraiske navn er Ester bat Natan Hamel. Esther Goldschmidts gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1238&kgrd=1

Fürst:

Chajim Ruben Fürst:

Den ældst kendte af denne slægt er Chajim Ruben Fürst. Han var købmand i Altona og er omtalt i flere værker.[44] I følge Glückl von Hameln var han den rigeste mand i menigheden. Han døde 28 mar. 1653 og er begravet i Altona (Steinheim nr. 3335). 2 af hans 8 børn har efterkommere i Danmark.

Familien Fürst havde tætte handelsforbindelser med København, også selvom kun nogle af dem slog sig ned i København. Det kan udledes af den liste over udstedelsen af pas m.v., som Th. Hauch-Fausbøll lavede som afslutning på hans artikelserie om Jøderne i Danmark i det 17. århundrede, hvoraf kan udlæses, at der i perioden 1673 – 1700 blev udstedt pas m.v. i alt 16 gange til medlemmer af familien Fürst: [45]

Anden generation:

Freudchen Fürst:

Chajims datter Freudchen var gift med Ruben S. Goldzieher. Hun døde og blev begravet i Altona 21 mar. 1698 (Steinheim nr. 3260). Deres datter Sara er imidlertid begravet i Møllegade, hende vender jeg tilbage til.

Samuel Fürst:

Der er grund til at omtale Chajims søn Samuel, uagtet han aldrig bosatte sig i København. Han fik nemlig ikke mindre end fem gange forskellige tilladelser fra den danske konge i perioden 1676 – 1681.[46] Det er bemærkelsesværdigt, at to af ovennævnte pas er til fælles brug for ham og Israel David – de må have arbejdet snævert sammen, uagtet de også må have været konkurrenter. Samuel Fürst døde 20 apr. 1700 og er begravet i Altona (Steinheim nr. 3141.)

Salomon Fürst:

Chajims søn Salomon var gift med Jitle Moses Meisus. Han døde i Altona 30 mar. 1653, kun 3 dage efter sin far og blev begravet i Altona ved siden af sin far (Steinheim nr. 3334). Ham nævner jeg, fordi hans oldebarn Jacob Moses Fürst slog sig ned i København

Moses Fürst:

Chajims søn Moses var købmand i Altona, gift med Betti Israel. Moses døde ligesom sin far i 1653 og hans søn Salomon døde 3 dage før sin far. Betti døde først 13 jul. 1665 og er begravet i Altona (Steinheim nr. 2516). Moses´ søn Israel var den første i familien, der fik rejsepas til Danmark, 25 feb. 1673, idet han leverede juveler til hoffet, men han

[41] Mindeskrift Arkivalia VII side 127 note 10.

[42] Elias Levin: "Den gamle jødiske begravelsesplads i Møllegade…" side 125

[43] Mindeskrift Arkivalia VI side 121 note 4

[44] "Familie Dr. M. Fürst, Hamburg" og E. Duckecz: "Zur Geschichte und Genealogie der ersten Familien der hochdeutschen Israeliten-Gemeinde in Hamburg-Altona" Hamburg 1915, samt Glückl von Hamelns Memoirer.

[45] Tidsskrift…side 307 – 326

[46] Ibid

forblev boende i Altona, hvor han døde 2. sep. 1710 og blev begravet (Steinheim nr. 1278). Israel var gift med Rane Levi. De fik 8 børn, hvoraf 3 er begravet i Møllegade, dem vender jeg tilbage til.

Tredje generation:

Sara Goldzieher:

Freudchens datter med Ruben S. Goldzieher, Sara, blev gift med Henrik Israel, der blev født ca. 1670 i Hamburg og blev kaldt Chajim Köthen indenfor menigheden. Han var søn af den tidligere omtalte hofjuveler Israel David, men havde åbenbart ikke mulighed for at overtage faderens forretning, som blev fortsat af dennes kompagnon Meyer Goldschmidt. Han blev i stedet ansat som menighedens kantor ca. 1698. Hans navn findes sidste gang på indkvarteringsmandtalslisten 1733.

Det vides ikke, hvornår han døde eller hvor han blev begravet.[47] Sara døde allerede 19 mar. 1714. og blev begravet i Møllegade. Efter Saras død giftede Henrik sig igen med Breine Levy. I ægteskabet med Sara kendes 4 børn. Blandt efterkommerne i senere generationer er det først og fremmest professor David Simonsen, (1853 -1932), der bør nævnes. (David Simonsen har i øvrigt også aner i slægterne Cantor, Goldschmidt, Heilbut, Delbanco og Henriques!)

Ruben Salomon Joseph Fürst:

Salomons søn Ruben var købmand i Altona, gift med Lea Wolf. Han fik navnet Joseph, da han var svært syg – det var en almindelig jødisk tradition at give alvorligt syge personer et nyt navn, således troede man, at man kunne narre dødsenglen. Han døde okt. 1700 og blev begravet i Altona (Grav nr. 1229).

Israel Fürst:

Moses´ søn Israel Fürst fik allerede 25 feb. 1673 *"Koncession at bo og rejse i Kongens Riger og Lande"* og fik yderligere 3 gange i perioden 1678 – 1685 pas til at rejse i Danmark og Norge, og en af gangene udtrykkeligt med angivelse af, at formålet var at sælge juveler.[48] Men han slog sig aldrig ned i Danmark. Han var gift med Rane Levi. Han døde 2. sep. 1710 og blev begravet i Altona (Steinheim nr. 1278). Han og Rane fik 8 børn, hvoraf 6 har efterkommere i Danmark.

Fjerde generation:

David Henrik Israel:

Sara Goldzieher og Henrik Israels søn David Henrik Israel fik 19 maj 1722 tilladelse til at nedsætte sig i København som handelsmand. Han fungerede en kort tid som kantor. Han bosatte sig senere i Altona og arbejdede som korrekturlæser ved et bogtrykkeri i Wandsbek. Fra 1736 var han imidlertid på ny i København. Han døde i 1757, men hans gravsted kendes ikke. Han blev i moden alder, nærmere bestemt 12 jun. 1750 gift med Hanne, med hvem han nåede at få 3 børn. Hanne, der var født ca. 1725, døde først 12 jun. 1804 og er begravet i Møllegade (X-1-18).[49]

Moses Ruben Fürst:

Rubens søn Moses Ruben Fürst var købmand i Hamburg, senere i Altona. Han var første gang gift med Mate Hameln Goldschmidt, (datter af Moses Hameln og ? Baiersdorf). Hun døde 15 sep. 1727, (begravet i Altona, Königsstrasse grav CII 557. Moses giftede sig 2. gang med Sara Bella Dina Moses, datter af Moses Rofe, og i dette ægteskab fik han bl.a. sønnen Jacob, som jeg vender tilbage til.

Henrik Fürst:

Israels søn Henrik (Chajim) kom til København 1692 og fik 3 jan. 1693 tilladelse til at nedsætte sig i København. Da han, som tidligere nævnt, blev gift med Meyer Goldschmidts datter Judith (Gütele), fik han som sin svigerfar fritagelse for skatter. Dog skulle også han betale 50 Rdl. til kongens kasse, indtil han byggede sig et hus. Også han handlede med juveler.[50] Han døde 4. jul. 1732 og blev begravet i Møllegade (X-11-52-28). Judith døde 1743 og er ligeledes begravet i Møllegade (X-12-47-23). De fik 8 børn, alle døde og begravede i København, bortset fra datteren Esther, der blev gift med sin fars halvfætter Löb Jacob Fürst, der levede og døde i Altona 19 mar. 1785 (Steinheim 0147). Esther døde *"zahrt an Jahren"* allerede 3. okt. 1742 og er ligeledes begravet i Altona (Steinheim nr. 2770). De øvrige børn vender jeg tilbage til. Henrik Fürsts Gravsten:
http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=1122&kgrd=1

Rechle Fürst:

Israels datter blev gift med Moses (Mordechai Ber) Süsskind Rothenburg, overrabbiner i Altona. Han døde imidlertid allerede 11 jan. 1712 (Steinheim nr. 1266). Hans søn Berendt Moses Rothenburg fik lejdebrev 6. mar. 1739[51] og på et tidspunkt derefter flyttede Rechle til sin søn i København. Rechle døde 15 mar. 1752 og blev begravet i Møllegade (X-15-47-17). Rechle er stammoder til alle i Danmark, der bærer navnet Rothenborg (Rothenburg er blevet "fordansket" til Rothenborg).

Jitche Fürst:

Israels datter Jitche Fürst blev som allerede nævnt gift med Bendix Goldschmidt i Hamburg.

---

[47] Mindeskrift Arkivalia VIII side 130 note 1

[48] Tidsskrift side 310-313.

[49] Mindeskrift… side 143 note 48.

[50] Ibid Arkivalia VII side 127 note 10

[51] Ibid Arkivalia XIX side 171 note 46

Moses Israel Fürst:

Israels søn Moses Israel Fürst var købmand i Hamburg, gift med Jette Samuel Fürst (som formentlig var hans fars kusine). Jeg nævner dette ægtepar, fordi deres datter Sara er begravet i Møllegade, hende vender jeg tilbage til. Moses døde 18 jun. 1715 og begravet i Altona, (Steinheim nr. 0337), Jette døde 15 jun. 1699 og er ligeledes begravet i Altona (Steinheim nr. 3183).

Ruben Fürst:

Israels søn Ruben Fürst har jeg allerede nævnt, idet han var gift med Bella Juda Innsbruck, hvis bror døde af pest i København i 1711. Ruben fik Lejdebrev 18 mar. 1682 og tilladelse til at nedsætte sig i København 1 mar. 1684.[52] Han døde ca. 1737, men hans gravsted kendes ikke. Han havde 4 børn, der alle levede i København og de 3 af dem er med sikkerhed begravet i Møllegade. Det er formentlig denne Ruben Fürst, der er medunderskriver på købekontrakten vedrørende det første grundstykke i Møllegade, men der findes dog en anden mulighed, Ruben Salomon Fürst, der døde 5. aug. 1729 og er begravet i Møllegade (X-7-37-19). Det er uklart, hvem han er søn af.

Freudchen Fürst:

Israel datter Freudchen blev gift med Jacob Schiff. De levede i Altona. Jacob er søn af David Tewle Schiff, der formentlig stammer fra Frankfurt am Main Jacob Schiff er formentlig efterkommer af Jacob Uri Schiff, (død 28 nov. 1654 Steinheim nr. ffb 2160), der havde en søn, der hed Moses Jacob Schiff, samme navn som Freudchen og Jacobs søn fik, ham vender jeg tilbage til. Freudchen døde 15 dec. 1705 og blev begravet i Altona (Steinheim nr. 1381) og Jacob døde 30 mar. 1707 og blev ligeledes begravet i Altona (Steinheim nr. 1379).

En digression: Nævnte Jacob Uri Schiff er stamfar til Bendix Schiff, der blev gift med Jette Popert. To af deres børn. Moses Bendix Schiff og Mathilde Schiff kom til København og er begravet i Møllegade. Et oldebarn af Bendix Schiff, Emma Schiff, blev gift med John Raphael, købmand i London. Deres datter Jenny blev gift med David Baruch Adler, der er bedstefar til Niels Bohr.

Femte generation:

Heyman David:

David Henrik Israels søn Heyman David blev født i oktober 1752, da hans far formentlig var over 50 år (faderen fik lejdebrev i 1722). Han var købmand i København, gift med Marianne Meyer, der var født i Hamburg. Han døde 2. mar. 1850 (altså 98 år gammel), Marianne døde 3. okt. 1822, begge er begravet i Møllegade (F-6-16 og E-10-7). Deres datter Beate David blev gift med Simon David Levy, der var indvandret fra Groningen. De er professor David Simonsens bedsteforældre.

[52] Tidsskrift side 316

Jacob Moses Fürst

Moses´ søn Jacob Moses Fürst blev født i Hamburg, men fik lejdebrev 24 okt. 1721[53] og borgerskab i København 26 jul. 1724 som købmand. Han var gift med Röschen. Jacob døde 19 dec. 1764 og Röschen 3. nov. 1767, begge begravet i Møllegade (X-16-52-29 og X-16-68-44). De fik 8 børn, jeg vil kort fortælle om 5 af dem:

Elisabeth Fürst blev gift med Philip Moses Nathan. Han var søn af Moses Aron Nathan i Nakskov og broder til de andre sønner, der tog familienavnet Henriques. Philip og Elisabeths efterkommere antog imidlertid familienavnet Philipsen, og Josef Fischer og Th. Hauch-Fausbøll har om denne familie udgivet værket *"Familien Philipsen i Pilestræde"*. [54]

Jette Fürst blev gift med kgl. agent Abraham Moses Henriques, en fætter til Philip Moses Nathan. Da hun døde ung giftede han sig med hendes søster *Hendel Sara Fürst*. Og da hun døde giftede han sig med Sara Goldschmidt. Hun er et oldebarn af Meyer Goldschmidt, menighedens grundlægger.

Sara Fürst blev gift med Wulf David Heilbuth, der blev dræbt som følge af englændernes bombardement af København i september 1807.

Moses Fürst blev gift med Rachel Gugenheim. Hun var en søster til Fromet Gugenheim, der var gift med Moses Mendelsohn.

Bella Fürst:

Henriks datter Bella blev gift med Berend Moses Rothenburg, født i Hamburg, søn af Moses Ber Rothenburg og Henriks søster Rechle Fürst. De var altså kusine og fætter. Berend fik lejdebrev 6 mar. 1739.[55] Bella døde 18 aug. 1774 og Berend 21 jul. 1775, begge er begravede i Møllegade (X-3-50-2-26 og X-2-62-31). Hele den danske del af Rothenborg-slægten nedstammer fra dette ægtepar. Berend Moses Rothenburgs gravsten: http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/?details&id=3651&kgrd=1

Judith Fürst:

Henriks datter Judith blev gift med Moses Jacob Schiff, født i Hamburg som søn af Jacob Schiff og Freudchen Fürst, altså endnu et kusine-fætter ægteskab. Moses Jacob Schiff var diamantsliber. Dette ægtepar samt deres 3 (endnu levende) børn blev døbt i Vor Frelsers Kirke i februar 1750. Moses Jacob Schiff tog ved dåben navnet Carl Gottlob Neumann, medens Judith ændrede sit fornavn til Ulrica Eleonora.[56]

Freude Fürst:

[53] Mindeskrift… side 141 note 22.

[54] Josef Fischer og Theodor Hauch-Fausbøll, Familien Philipsen i Pilestræde, 1920.

[55] Mindeskrift.... side 171 note 46

[56] www.arkivalieronline.dk/ opslag 175. Vor Frelser Kirke, Kbh.

Henriks datter Freude blev som allerede nævnt gift med Aron Bendix Goldschmidt. Da hun døde 26 nov. 1734[57] efterlod hun sig i alt 6 uforsørgede børn. Aron giftede sig så med Freudes søster

Röschen (Regine) Fürst

der som nævnt fødte Aron yderligere 2 børn, Meyer og Breine. Röschen giftede sig efter Arons død 15 jan. 1744 i København med Abraham Jacob Lazarus kaldet Kik født i Hamburg. Han var handlende. Röschen døde 19 apr. 1784, Kik døde 29 maj 1789, København, begge er begravet i Møllegade (X-5-19-14 og X-5-20). I sidste ægteskab er der 5 børn.

Anna Fürst:

Henriks sidste barn, som jeg vil nævne (jeg ved dog ikke i hvilken rækkefølge de blev født!) er Anna. Hun blev gift med Hein Goldschmidt, søn af Nathan Goldschmidt og Mirjam Ballin og barnebarn af Glückl von Hameln. Han fik 5 aug. 1724 tilladelse til at nedsætte sig som handelsmand i København.[58] Han døde 1742 men hans gravsted er ukendt. Anna døde før 15 feb. 1763 (var død ifl. skifte-protokollen for hendes ugifte bror Samuel), men hendes gravsted er ligeledes ukendt.

Sara Fürst:

Moses Datter Sara Fürst blev gift med Salomon Salomonsen, født ca. 1695 i Nyborg, søn af Marcus Lazarus Levin og Rösche Isaac). Han var tobaksspinder. Han fik borgerskab i København 14 feb. 1725 ifl. kgl. privilegium af 25 sep. 1719.[59] Han blev kaldt Schlaumo Nyborg indenfor menigheden. Han var blandt stifterne af begravelsesselskabet i 1730. Sara døde 2. mar. 1750, Salomon døde 28 sep. 1767, begge er begravet i Møllegade. (X-14-44-13 og X-16-67-43). Sara Fürsts Gravsten: http://tom..dk/mosaiskebegravelser/?details&id=3904&kgrd=1

Om Salomon Salomonsen og hans efterkommere udarbejdede Josef Fischer i 1927 en trykt stamtavle, den mest omfangsrige danske stamtavle over jødiske slægter, der omfatter over 4.000 personer, hvilket hænger sammen med, at Sara og Salomon fik 13 børn. Efter Saras død giftede Salomon sig på ny med Sara Ruben, med hvem han fik en datter, der dog ikke har efterkommere.

[57] Hun er begravet i Møllegade.

[58] Mindeskrift Arkivalia X side 139 note 6.

[59] Mindeskrift Arkivalia X side 139 note 9

Yad Vashem: *"List of Lists"*

Denne liste findes på Yad Vashems website:

http://www.yadvashem.org/ under menupunktet: *"Digital Collections"* 4. linje: *"Shoah-Related Lists Database".* Det er en samling af tusindvis af lister, med navne på mennesker under Holocaust. Omkring to tredjedele af listerne, også kan ses som scannede billeder.

Hvis man fx søger på "Copenhagen" eller "København":

Search Clear

Places: copenhagen, denmark

Year: from: to:

Group Identity:

General Search:

Search Clear

får man resultatet:

Results 1-2 of 2

Title	Language	From	
UNTITLED [REPORT OF CHANGES IN STATUS FOR MARCH 4, 1945--ARRIVALS].	German	USHMM	Details
List of Danish Jews who received temporary passports, Copenhagen, Denmark, 1943	Swedish	YV	Details

Results 1-2 of 2

Back Back to top

Listen (5 sider) over danske jøder, som fik midlertidige pas i 1943 starter således:

Förteckning över vissa i Danmark boende mosaiska trosbekännare med anknytning till Sverige.

	Namn:	-år och Födelsedag:	Födelseort:	Anknytning till Sverige
1/	Änkefru Melina Friedmann, f. Nissalowitz, Faxegade 7, Köpenhamn.	5/11 1873	Örebro	förut svensk medborgare, föräldrar svenskar; avlidna, svenska systkon boende i Stockholm

Man kan også søge på alle andre lokaliteter – små som store, fx giver søgning på Lodz 10 resultater – dog er der endnu ingen indscannede lister.

EP

Dansk Jødisk Genealogisk Database på nettet med adgang for medlemmer

af Tom Brøndsted og Allan Falk

En omfattende genealogisk database med over 65.000 personer er gjort tilgængelig på internettet for foreningens medlemmer (ligesom i øvrigt for medlemmer af vores venskabsforening JGS-Hamburg). Databasen, der ejes og vedligeholdes af Allan Falk, tilstræber at omfatte alle dansk-jødiske slægter, også sent indvandrede slægter, samt deres forslægter i udlandet. Sidst i denne artikel kan du læse, hvordan du nemt får adgang til den genealogiske database.

Dansk-Jødisk Genealogisk Database

Logged in as elsebeth@paikin.dk. You have access to 40787 individuals of the DB. log out

EKSTERNE DATABASER | FORSIDE | gå til efternavn på | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | Æ | Ø | Å | ukendt |

(I52189 M) Nathan Moses Leidersdorf

d. 23 AUG 1760, i Hannover, Kilde: Elsebeth Paikin. Fader ifl. gravsten, hvorefter han er søn af "rabbi Moshe Leidesdorf, Kbh.",

~ m. Hanne Oppenheim (-),

Forslægt (4 generationer)

1 Nathan Moses Leidersdorf (-1760)
2 Moses Nathan Leidesdorf (-1748)
4 Nathan Mendel Leidesdorf (-1709)
8 Menachem Jecheskel Leudesdorf (-)
9 ????
5 Jochebed Lea Hildesheim (-1754)
10 David Hildesheim (-)
11 ????
3 ????
6 ????
12 ????
13 ????
7 ????
14 ????
15 ????

Eksempel: Søgning på Leidersdorf (Bemærk ændringen i stavemåde fra generation til generation!)

Efterslægt (op til 4 generationer)

Nathan Moses Leidersdorf (-1760) ~ Hanne Oppenheim (-)
|-----Moses Nathan Leidesdorf (1750-1826) ~ Ulrica Östermann (-)
|-----|-----Carl Otto Leidersdorf (1798-)
|-----Alexander Nathaniel Leidersdorf (1755-1821) ~ Gothilda Gittel Magnus (-)
|-----*Alexander Nathaniel Leidersdorf (1755-1821) ~ Amalia Carolina Schmidt (1777-)
|-----|-----Nathaniel Alexander Leidersdorf (1780-1839) ~ Anna Marie Spark (-)
|-----|-----|-----William Alexander Leidesdorf (1810-1848)
|-----|-----|-----Frederik Laurentius Leidesdorf (1820-1847) ~ Henriette Mathilde Boyle (-)
|-----|-----|-----|-----Frederikke Cordelia Leidesdorf (1845-1865) ~ Rasmus Bang Jespersen
|-----|-----|-----|-----Anna Leidesdorf (1849-1934) ~ Rasmus Bang Jespersen (-)
|-----|-----|-----|-----*Anna Leidesdorf (1849-1934) ~ Oscar Rygaard (-)
|-----|-----|-----Adriane Leidesdorf (1820-) ~ Carl Frederik A. Amonsen (1814-)
|-----|-----|-----|-----Christian Amon Amonsen (1841-) ~ Karen Oline Catrine Theisen (1845-
|-----|-----|-----|-----Carlina Amonsen (1855-) ~ C.F. Jespersen (-)
|-----|-----|-----Elisa Leidesdorf (1822-1838)
|-----|-----|-----Anna Christiane Leidesdorf (1824-) ~ Christian Holger Gindrup (-)
|-----|-----|-----*Anna Christiane Leidesdorf (1824-) ~ @P.N. @N.N. (-)
|-----|-----Pouline Leidersdorf (1781-) ~ Adolf Fredrik Petersen (-)
|-----|-----|-----Josefina Matilda Petersen (-)
|-----|-----Johanna Lovisa Leidesdorf (1783-) ~ Johan David Åberg (-)
|-----|-----Hartvig Leidesdorf (1789-) ~ Maria Louisa Lind (-)
|-----|-----Ulrik Alexander Leidesdorf (1796-1869) ~ Magdalene Nordeman (1804-)
|-----|-----|-----Laura Natalie Ottoline Leidesdorf (1827-)
|-----|-----|-----Axel Waldemar Leidesdorf (1831-)
|-----|-----|-----Christine Milide Camille Leidesdorf (1833-)
|-----|-----|-----Thorvald Leidesdorf (1836-)
|-----|-----|-----Mathilde Leidesdorf (1838-)

Samtidig gives en oversigt over efterslægten – her kun et udsnit deraf.

Indholdet af databasen

Databasen er baseret på en lang række trykte og maskinskrevne stamtavler og andre værker samt oplysninger fra enkeltpersoner, der henvises til afsnittet *"Om Databasen"*. Selvom databasen således i vidt omfang omfatter personer, der allerede er kendte fra diverse stamtavler, indebærer digitaliseringen, at man kan se familiesammenhænge på tværs af stamtavlerne.

Databasen vedligeholdes løbende af Allan Falk, og versionen på nettet bliver opdateret fra tid til anden. Hvis medlemmer i øvrigt har tilføjelser eller rettelser til databasen, hører vi meget gerne fra dem.

Det skal understreges, at der selvfølgelig uvægerligt vil være fejl og mangler i en så omfattende database. Hvis der er en vis usikkerhed om en bestemt genealogisk sammenhæng, er det som regel noteret i noterne. For så vidt må vi opfordre medlemmerne til også at læse *"det der står med småt"*.

Navigering

Du søger en bestemt person ved først at klikke på det første bogstav i personens efternavn. Kvinder søges under deres fødenavn. De respektive efternavne under hvert bogstav er listet i alfabetisk rækkefølge. Når du har fundet det rigtige efternavn trykker du på det. Derefter vises alle personer med det pågældende efternavn ordnet alfabetisk efter fornavn. Men der kan være varierende stavemåder for samme person, fx Levy eller Levi, Cohn eller Cohen, så hvis du ikke finder den, du søger, så prøv med en anden stavemåde. Når du har fundet den, du søger, vises såvel aner som efterslægt for den pågældende samt evt. ægtefælle. Ved at trykke på andre personer, hvis navne er vist, får du vedkommendes aner og efterslægt – men selvfølgelig kun i det omgang disse kendes – et spørgsmålstegn betyder, at den pågældendes navn er ukendt.

Mere avancerede søgefaciliteter vil muligvis blive indarbejdet i fremtidige versioner.

Link til eksterne databaser

Databasen linker til forskellige andre, eksterne databaser. Det vil sige, hvis en person i den genealogiske database også er beskrevet i en af de eksterne databaser, vil der ved personen blive vist en link, som den besøgende kan klikke på.

De omfattede eksterne databaser er i øjeblikket:

1. Den epigrafiske database af Steinheim-intituttet vedrørende gravsten i Königstrasse i Altona. Denne database er tidligere beskrevet i JGS-NYT (Nr.1, Vol. 5, Marts 2008). Men det skal tilføjes, at der siden 2008 er sket en hel del forbedringer i Steinheims database. Hvis man tidligere forgæves har søgt i gravstensdatabasen for Königstrasse, kan det måske lønne sig at forsøge igen. (Dette gælder i øvrigt de fleste genealogiske databaser på internettet – også JewishGen's databaser).
2. Den epigrafiske database af Steinheim-instituttet vedrørende gravsten i Battonnstrasse i Frankfurt am Main.
3. En ny, fotografisk database vedrørende mosaiske begravelser i Danmark indtil 1886. Denne database er under udarbejdelse og vil blive beskrevet i et senere nummer af JGS-NYT. Når man (som anvist sidst i denne artikel) logger ind til den genealogiske database, vil du også have adgang til fotografier af gravsten i fuld kvalitet (typisk af en størrelse mellem 5-10 MB). Ellers vises fotos kun i en noget lettere og "tarveligere" kvalitet.
4. Endelig linker Allan Falks genealogiske database også til en anden genealogisk database, nemlig Tom Brøndsteds private database, omfattede kun hans egen familie. Denne sammenkædning er dog af eksperimentel karakter og indgår i overvejelser om, hvorvidt vi måske skulle gøre det muligt for andre medlemmer at indlæse private databaser (gedcom-filer) med henblik på at finde fejl og mangler i databaserne.

Arkivloven, persondataloven m.m.

Offentliggørelsen af databasen overholder, også selvom den er forbeholdt et lille eksklusivt publikum, naturligvis arkivloven og persondataloven. Ydermere tilstræber vi at holde en pæn margin til lovkravene. Som hovedregel bliver personer født efter 1900 ikke vist, heller ikke selvom de er afgået ved døden.

Ydermere satser vi på ikke at skille ægtepar og søskendeflokke i en offentlig og en ikke-offentlig del. Vi tænker med andre ord mere i generationer end i individer. Selve håndteringen af denne publiceringspolitik er stadig på det eksperimenterende stade og kan variere en smule efter hver opdatering. Men lovkravene overholdes altid med en ***stor margin***.

Sådan får du adgang

Webadressen på den genealogiske database er http://tom.brondsted.dk/djgdb. I 2. linje på websiden er der link, hvor man kan logge ind. Her skal man indtaste sin e-mailadresse samt password og trykke *"send"*.

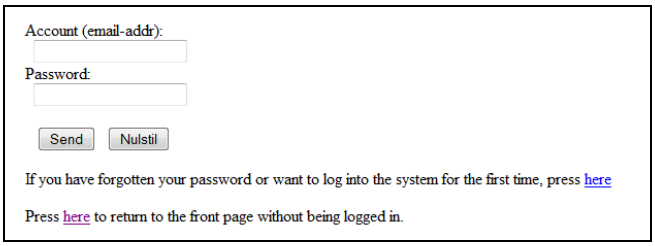

For at få et password tilsendt på e-mail, skal man dog første gang trykke linket, hvor der står *"If you have forgotten your password or want to log into the system for the first time, press <here>"*. Her indtaster man sin e-mail adresse og trykker *"send"*.

Passwordet vil da øjeblikkeligt blive sendt på e-mail til medlemmet. God fornøjelse. Som sagt modtager vi meget gerne rettelser og tilføjelser til databasen.

Internethjørnet

Af Elsebeth Paikin

Politiets Registerblade

Et spændende nyt hjælpemiddel fra Københavns Stadsarkiv

I 2008 henvendte de tre slægtshistoriske foreninger bag bogen Hvem forsker hvad (Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie, Databehandling i Slægtsforskning og Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger), sig til Københavns Stadsarkiv med et tilbud om at finansiere en digitalisering af Københavns politis registerblade, mod at Stadsarkivet ville stå for tilgængeliggørelse af arkivalierne. Det takkede den daværende stadsarkivar Henrik Gautier ja til. Opgaven blev forankret som et tværfagligt projekt mellem Stadsarkivets medarbejdere fra IT-arkivet og læsesalen.

Digitaliseringen blev foretaget af Statens Arkivers Filmingscenter, som indscannede registerbladene fra mikrofilm, der var blevet taget i 1960'erne.

Herefter gik arbejdet i gang med udviklingen af et website, hvor de indscannede billeder kunne vises, og oplysningerne registreres af brugerne. Udviklingen foregik i tæt samarbejde med repræsentanter for de tre slægtshistoriske foreninger, som blev præsenteret for tidlige udgaver af siden, der efterfølgende blev forbedret på baggrund af deres input. I første omgang udførtes testen på 112.000 registerblade fra Københavns politis station 4, som dækker befolkningen på Amager.

I efteråret 2009 blev der åbnet op for, at alle interesserede brugere kunne deltage i registreringsarbejdet på siden, hvilket gav flere brugbare inputs.

Den 15. februar 2010 lanceredes

http://www.politietsregisterblade.dk/

i et nyt design, og der blev åbnet op for, at alle interesserede kunne søge i bladene, og at dem der havde lyst, automatisk kunne oprette sig som brugere og med det samme deltage i registreringen.

Åbningen af siden var en stor succes, og i løbet af den første uge oprettedes mere end 200 brugere, og 17.000 registerblade blev registreret.

Nu da websitet er oppe, bliver der fra Stadsarkivets side fokuseret på forbedringer af de eksisterende funktionaliteter og tilgængeliggørelsen af de resterende registerblade. Det er forventningen, at denne tilgængeliggørelse afsluttes i maj 2011.

Politibetjente fra Station 9. (kilde: Politihistorisk Museum)

Velkommen til Politietsregisterblade.dk

Websitet indeholder en digital version af Københavns politis registerblade, som blev ført fra 1890-1923. Registerbladene er den første centrale personregistrering af hele befolkningen i København, og er en forløber for Folkeregistret.

Der findes i alt 1,2 millioner registerblade.

Politietsregisterblade.dk bliver drevet af Københavns Stadsarkiv http://www.ksa.kk.dk/ . Formålet med websitet er for det første at stille politiets registerblade til rådighed for slægsforskere og andre, som har interesse i at søge efter personer, der levede i København i den pågældende periode. For det er andet er formålet gennem inddragelse af interesserede brugere at registrere oplysningerne på registerbladene, så de i fremtiden vil være tilgængelige i digital form. De mange registerblade bliver løbende gjort tilgængelige på wbsitet.

Omkring hver anden måned vil en ny politistations registerblade eller svarende til cirka 100.000 blade blive tilgængeliggjort.

Man kan se hvor mange registerblade, der er tilgængelige i øjeblikket på http://www.politietsregisterblade.dk/index.php?option=com_sfup&controller=politstatistics&view=politstatistics&Itemid=64

Politiet i arbejde med registerblade 1917-

Hvad betyder dette for os?

Det betyder, at man kan find en slægtning!

Hvis du vil finde en person kan du vælge at bruge http://www.politietsregisterblade.dk/index.php?option=com_sfup&view=politsearch&Itemid=29 .

Da ikke alle personer er registreret, kan det være nødvendigt at gennemgå registerbladene manuelt.

Du kan læse mere om bladene og deres rækkefølge samt hvordan du finder personer i dem under menupunktet "Hjælp og Vejledninger" – Søgevejledning: http://www.politietsregisterblade.dk/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=71&lang=da .

Et eksempel: Ved søgning på Goldschmidt blev fundet 61 personer på 0,043 sekunder(!). Jeg valgte en tilfældig: Goldschmidt, Caroline Marie f. 13/11/1835. Af hendes registerblad kan ses, at hun registreres i København første gang på Nørrebrogade 44, 2. sal i 1892; i 1894 flytter hun til Rosenborggade 2-3, og i 1896 til Kronprinsessegade 40, 2. sal. Den 1. november 1896 findes stemplet "Udtrukket 1/11-96", hvilket kan betyde, at hun er flyttet til en anden kommune/by – eller at hun er død. Om denne Caroline er jøde, vides ikke, umiddelbart har jeg ikke kunnet finde hende i mine databaser eller Margolinskys "Jødiske Dødsfald". Men i folketællingen 1885 findes hun som gift med skibsmægler Julius Goldschmidt.

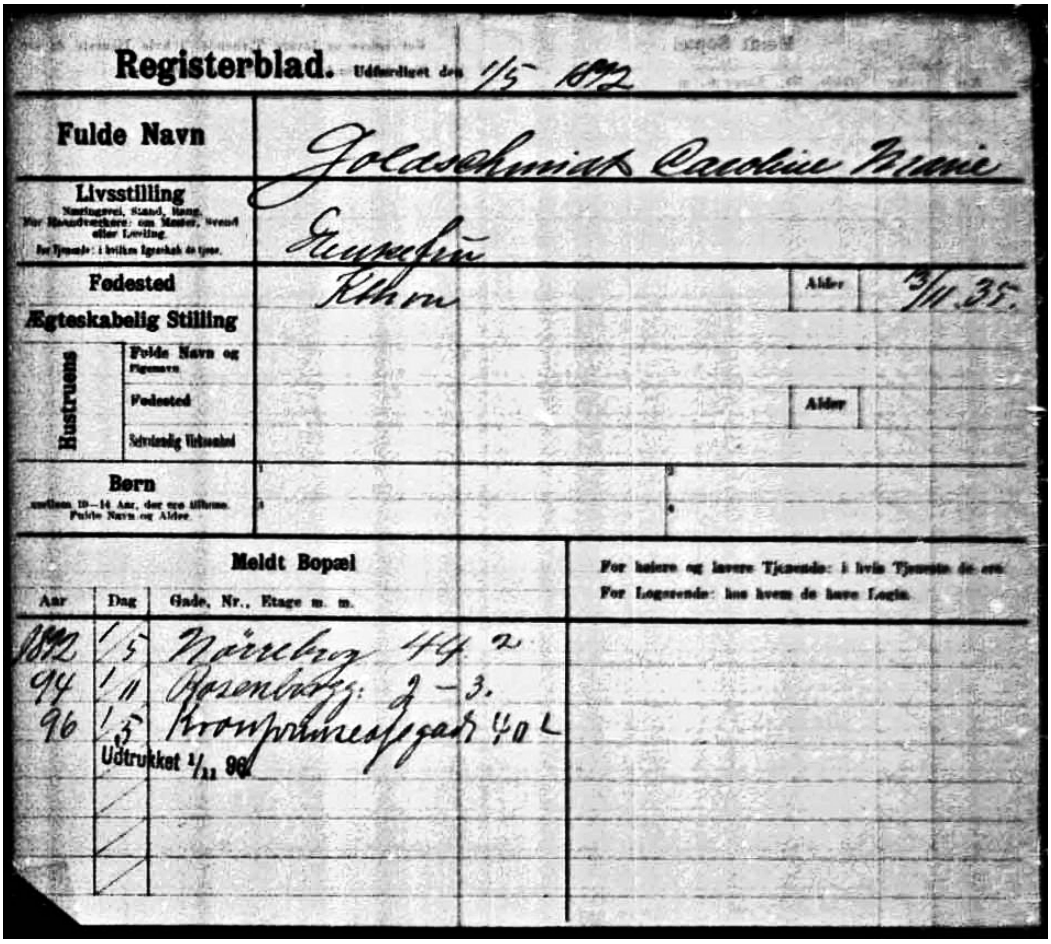

Registerblad. Udfærdiget den 1/5 1892

Fulde Navn	Goldschmidt Caroline Marie
Livsstilling Næringsvei, Stand, Rang. For Haandværkere: om Mester, Svend eller Lærling. For Tjenende: i hvilken Egenskab de tjene.	Grevefru
Fødested	Kthvn — Alder 13/11.35.
Ægteskabelig Stilling	
Hustruens Fulde Navn og Pigenavn	
Fødested	Alder
Selvstændig Virksomhed	
Børn mellem 10–14 Aar, der ere tilhøre. Fulde Navn og Alder.	1 2 3 4

Meldt Bopæl

Aar	Dag	Gade, Nr., Etage m. m.
1892	1/5	Nørrebrog 44 2
94	1/11	Rosenborgg: 2–3.
96	1/5	Kronprinsessegade 40 L
		Udtrukket 1/11 96

For høiere og lavere Tjenende: i hvis Tjeneste de ere.
For Logerende: hos hvem de have Login.

Nr. 4 – Vol. 7 – November 2010

Mødeprogrammet

BEMÆRK VENLIGST MØDESTED OG TID DA DET ER FORSKELLIGT FRA MØDE TIL MØDE!
TILMELDING NØDVENDIG: Deltagerantal er ofte begrænset, og vi ønsker ikke, at nogen skal gå forgæves!
Tilmelding kan ske til: jgs-danmark@jgs-danmark.dk eller tlf. 20 95 29 49 eller 28 34 42 77

Tirsdag

14. dec. 2010

🕐 19:30

Sofie Lene Bak om sin nye bog og det videre projekt:

Redningen af de danske jøder i oktober 1943 er en af de mest fejrede begivenheder i Danmarkshistorien. Men historien har oftest været fortalt fra redningsmændenes synsvinkel, mens jøderne selv forsvinder ud af Danmarkshistorien det øjeblik, de krydsede den nationale grænse – i sikkerhed i det neutrale Sverige eller som deporterede i koncentrationslejren Theresienstadt. Samtidigt er den vanskelige overgang mellem krig og fred i Danmark efter befrielsen i 1945 stort set uudforsket.

Hvad sker der, hvis fokus i stedet rettes mod jødernes egne oplevelser? Og punktummet for Danmarkshistorien rykkes, så den også omfatter eksilet i Sverige, og konsekvenserne af opholdet i koncentrationslejre? Hvilken virkelighed mødte de danske jøder, da de festklædte vendte hjem til Danmark i sommeren 1945?

I foredraget berettes om konflikter og muligheder under eksilet og de vanskeligheder, der mødte de danske jøder, da de kom hjem i 1945 og fandt lejligheder genudlejet, indbo stjålet eller nedslidt og forretninger ruinerede. For første gang er det muligt at afdække den omsorg og støtte, som den danske stat ydede den jødiske minoritet under og efter besættelsen. Med Lov om erstatning til besættelsestidens ofre fra oktober 1945 blev der adgang til erstatning og kompensation, ikke bare for det, der var mistet og borte, men også for udgifterne til flugten til Sverige. De nye fund underbygger Danmarks status som den enestående undtagelse under Holocaust.

6 mio. europæiske jøder blev myrdet under Holocaust. Langt de fleste danske jøder overlevede krigen, og til sammenligning syntes de ikke, at deres oplevelser var noget at tale om. De blev en del af et lidelseshieraki, hvor fortrængning og fornægtelse gjorde vanskeligheder, tab og sorg tabu. For mange vidner er det første gang, de har talt om deres oplevelser - og om krigens omkostninger.

Sofie Lene Bak, f. 1973 er historiker, ph.d. og bl.a. forfatter til bøgerne "Jødeaktionen oktober 1943 (2001) og "Dansk Antisemitisme 1930-1945" (2004). Hun er projektleder for Dansk Jødisk Museums forsknings- og dokumentationsprojekt om Danske Jøders Krigsoplevelser 1943-45 og forfatter til bogen "Ikke noget at tale om. Danske Jøders krigsoplevelser 1943-45" (2010), som er første resultat af projektet.

Mødested: Ny Kongensgade 6, København K.
Deltagergebyr:30 kr. for medlemmer – 60 kr. for ikke-medlemmer

---

Tirsdag 18. jan. 2011

🕐 19:30

Kovno – Stockholm – Sydafrika - …

Arne Kviat vil fortælle om sin slægtsforskning og hvad han har fundet.

Yderligere oplysninger vil blive udsendt på et senere tidspunkt og websitet opdateret.

Mødested: Ny Kongensgade 6, København K.
Deltagergebyr: 30 kr. for medlemmer – 60 kr. for ikke-medlemmer

Tirsdag

15. feb. 2011

🕐 19:30

Hvad nu? Hvordan …? Hvor…?

Er I stødt mod en mur i jeres forskning og kan ikke se, hvorledes I kan komme videre …?

Eller er I ikke rigtigt kommet i gang, fordi I ikke rigtig ved, hvor I skal starte… ?

Så kom til dette medlemsmøde, hvor vi forsøger at finde frem til, hvor og hvordan man kan komme videre…. I fortæller om jeres problemer, og vi vil sammen forsøge at hjælpe jer over, igennem eller måske uden om muren.

Vi vil medbringe databaser, opslagsbøger, og der vil være internetadgang, så vi kan med det samme begynde at søge ude i den store, vide verdens mange databaser…

For at få mest muligt ud af aftenen, vil det være en god idé at sende jeres spørgsmål /problemer på forhånd. Husk at sende så udførlige og præcise data som muligt.

Mødested: Foredragssalen, Medborgerhuset, Danasvej 30 B, Frederiksberg
Deltagergebyr: 30 kr. for medlemmer – 60 kr. for ikke-medlemmer

---

Tirsdag
8. mar. 2011

🕐 19:00

David Simonsens Arkiv: brevsamlingen bliver digital

Forskningsbibliotekar Eva-Maria Jansson inviterer os til et møde på Det Kongelige Bibliotek, hvor hun vil præsentere de forløbige resultater af det nye projekt, hvor David Simonsens brevsamling bliver digitaliseret.

En generøs donation fra Harry og Annette Rosenberg, der har muliggjort digitaliseringen af David Simonsens håndskriftssamling, giver også Det Kongelige Bibliotek mulighed for at påbegynde digitaliseringen af hoveddelen af David Simonsens Arkiv, nemlig hans omfattende korrespondance, som på basis af den gennemførte skanning skønnes at omfatte ca. 30.000 breve.

Allerede i 2004 blev en registrant over de ca. 5.000 korrespondenter publiceret (med en opdatering i 2006 http://www.kb.dk/export/sites/kb_dk/da/nb/samling/js/jsdownloads/registrant2006.pdf), og i de forløbne fem år har ca. 60 forskere og andre interesserede fra ind- og udland henvendt sig, enten personlig, eller for at bestille kopier af breve.

Digitaliseringen vil gøre det muligt at se indholdet af de forskellige breve, som vil kunne "bladres igennem" på skærmen. Desuden vil oplysninger om korrespondentens navn, brevenes datoer og sprog etc., samt evt. henvisninger til andre dele af arkivet, blive anført.

Det sidste er af betydning, fordi mange korrespondenter optræder både som repræsentanter for forskellige organisationer – alene eller sammen med andre – og som privatpersoner.

Det er et meget spændende projekt – og sandsynligvis en guldgrubbe for slægstforskere!

Mødested:
Informationen på A-etagen
Det Kongelige Bibliotek
Søren Kierkegaards Plads 1
København K.

OBS: Større tasker og overtøj bedes lagt i opbevaringsskabene på samme etage.

Ingen deltagergebyr.

Mandag
4. april 2011
🕐 20:00

General-forsamling

Generalforsamling & Mosaiske Begravelser og Gravsten indtil 1886

Tom Brøndsted vil præsentere sit projekt ” Mosaiske Begravelser og Gravsten indtil 1886” og website < http://tom.brondsted.dk/mosaiskebegravelser/ >.

Det er en database over mosaiske begravelser i Danmark med særlig henblik på gravstenene, som de tager sig ud i dag (o. år 2010). Databasen medtager samtlige 10 begravelsespladser i provinsen samt den store begravelsesplads i Møllegade i København. Databasen reflekterer således stort set alt vi kender til af jødiske begravelser i Danmark indtil 1886, hvor Mosaisk Vestre Kirkegård i København toges i anvendelse. Efter 1886 og specielt efter 1900 har der kun fundet meget få begravelser sted på pladserne tilgodeset af databasen.

Databasens hovedformål er at dokumentere, dvs. affotografere og identificere de gamle gravsten på kirkegårdene, de fleste udelukkende med hebraiske inskriptioner og mange knap læsbare mere. Udgangspunktet for dette arbejde er væsenligst Julius Margolinsky "Jødiske Dødsfald i Danmark 1693-1976", Kbh. 1978 s. 12-208 og s. 499-633, samt hans håndskrevne kartotek (se Allan Falk "Margoteket", JGS-Nyt Nr. 3, 2008). Til dette skal naturligvis lægges de konkrete observationer på kirkegårdene, og det er vigtigt at understrege, at der er en del - diplomatisk sagt - "dissonanser" mellem disse konkrete observationer og Margolinskys bog og håndskrevne kartotek. En væsentlig del af det foreliggende arbejde har således været, at tilvejebringe korrektioner til Margolinskys arbejde.

Databasen benytter sig af såkaldte 2D-modeller over kirkegårdene, altså en slags elektroniske landkort, og her plottes gravstenene ind i et farveskema, der reflekterer arbejdet med fotograferingen og identifikationen af dem.

Databasen - specielt fotograferingen af gravstenene og deres identifikation - er langtfra afsluttet. I øjeblikket er kirkegårdene i **Ålborg, Randers, Århus, Fredericia, Odense, Assens** samt **carre X række 1-14 i Møllegade i København** fotograferet og identifikationen af stenene her stort set færdiggjort.

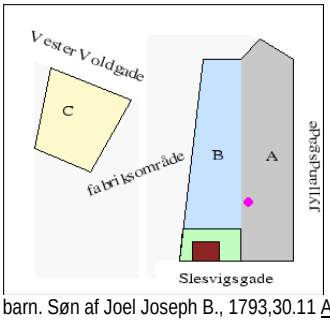

Eksempel fra Fredecia: BALLIN Julius, barn. Søn af Joel Joseph B., 1793,30.11 A-16-12-4

Det er et fantastisk flot og spændende stykke arbejde, Tom her præsenterer, - og en virkelig stor hjælp til os, der forsker i jødiske slægter.

Endnu større hjælp er det, at Tom bl.a. har linket til Allan Falks database, Dansk Jødisk Genealogisk Database, der bringer oplysninger af genealogisk karakter. Ophavsretten til den genealogiske database tilhører Allan Falk, København, og kun medlemmer af JGS (Jødisk Genealogisk Selskab) og søsterorganisationen JGS-Hamburg har adgang til de supplerende oplysninger. Medlemmer af disse foreninger kan logge ind med deres e-mailadresser på databasens website. Medlemmer, der er logget ind, vil i begravelsestabellernes venstre kolonne se en link ud for hver person, der er beskrevet i den genealogiske database. (Se endvidere side 16-17).

Generalforsamlingen er kun for medlemmer – og der er ingen deltagergebyr.

Vol. 4, Nr. 7, November 2010

Boghjørnet

Nye bøger:

Sofie Lene Bak "Ikke noget at tale om"

De danske jøders flugt til Sverige i oktober 1943 er en enestående verdenshistorisk begivenhed, hvordan tingene end vendes og drejes under indtryk af skiftende historiesyn. 95 pct. kom til Sverige og 99 pct. overlevede Holocaust. De tal taler for sig selv. Men det har til dato også været et overset paradoks, at de danske jøder forsvinder ud af den store fortælling om Besættelsen og historiebøgerne fra det øjeblik, de enten kom i sikker havn i Sverige eller endte i kz-lejren Theresienstadt. Det har betydet, at vilkårene i eksil eller virkningerne af kz-livet (og døden) på det nærmeste er uudforskede.

Det forhold gør Sofie Lene Bak grundigt noget ved med sin bog. Den er det første afkast af Dansk Jødisk Museums forsknings- og dokumentationsprojekt om de danske jøders krigsoplevelser. I projektbeskrivelsen ligger formålet med og tyngden i bogen. Den vil brede historien ud til at omfatte optakten - til det, som forfatteren plæderer for, at vi skal kalde flugten til Sverige og ikke jødernes redning - og tiden, der fulgte. Jødernes skæbne skal ikke være indkapslet i Besættelsens tidsramme. Ofrene blev glemt

Jødernes flugt har altid været en del af modstandsbevægelsens historie. Opmærksomheden har været rettet mod redningsmændene snarere end ofrene. Ved at sætte fokus på ofrene skete der det overraskende, konstaterer Sofie Lene Bak, at der blev afdækket nye grundfortællinger på et område, der hidtil er blevet anset for at være et af de mest velbeskrevne. Ved at fortælle jødernes flugthistorie fra dette perspektiv skal bogen også være et opgør med den kollektive og individuelle fortrængning af, at ikke kun deportationen til Tyskland, men også flugten havde omkostninger, der har trukket lange spor ind i nutiden.

Bogens titel refererer til den omstændighed, at de danske jøder efter hjemkomsten til Danmark for det meste om deres oplevelser sagde, at »det var ikke noget tale om« bundende i det forhold, at de næsten var angerfulde over at være sluppet så billigt, mens seks millioner var døde i gaskamrene. Men selvfølgelig var og er der meget at tale om. Det er bogens store fortjeneste, at den har fået mange af den sidste generation af vidner til for første gang at berette om deres oplevelser. Bogen bryder også et tabu. Nemlig den forstemmende kendsgerning, at der var tilfælde af antisemitisme i flygtningeforlægninger i Sverige og i den svenske lokalbefolkning. Den var ikke afgrænset til snævre miljøer, og skønt den overvejende havde verbal karakter, var den chokerende for de jødiske flygtninge og afstedkom frygt for tiden efter freden. Hidtil er der kun blevet talt om »flygtningepsykoser« og misstemninger i beretningerne om danskerne i Sverige.

Sammensætningen af flygtningelejrene blev med tiden meget blandet, da blakkede personer, der følte jorden brænde under sig i Danmark, også flygtede. Og det er også en kendsgerning, at danske jøder bevidnede, accepterede og måske deltog i klipning af danske kvinder, der havde haft tyske kærester. De begivenheder er ikke en del af den kollektive erindring. Ikke fordi flygtningene lyver om deres oplevelser i Sverige, men fordi erindringerne er en rekonstruktion af fortiden, som sker i nutiden under stadig påvirkning af den offentlige debat, film og bøger.

Med bogen lykkes det Sofie Lene Bak at flytte afgrænsningen på den danske historie om jøderne under Besættelsen, så den omfatter eksilets betydning og krigens langvarige eftervirkninger. Hun har blotlagt det lidelseshierarki, som de danske jøder underkastede sig. »Vi overlevede jo,« var mantraet, der ofte førte over i skyldfølelse. Overleverskyld. Derfor valgte de tavsheden og fik ikke anerkendelse for deres tab og følelsesmæssige sår.

Tavshed kan være invaliderende. Denne bog bryder tavsheden og fortæller om overlevelsens pris.

Bertil Oppenheimer: "Till Sverige – Historien som aldrig blrev berättad"

Elli och Kurt Oppenheimer, två tyska judar som flydde till Sverige 1943, berättade aldrig något om kriget eller sin dramatiska flykt genom Europa för sina två barn. Efter deras tidiga bortgång hittade barnen en stor mängd gamla brev från hela världen samt fotografier och adressböcker med intressanta anteckningar. Här fann de bevis för föräldrarnas många och till en början fruktlösa försök att få medborgarskap i Sverige. Och där fanns en kartong ombunden med snöre. Överst i kartongen låg den gula judestjärnan...

Boken kan beställas på http://www.jure.se Pris: 298 SEK.Frakt tillkommer.

Grin-ealogy

(Følgende er småhistorier fra George I. Sackheim: "Grin-ealogy. Avotaynu, 2007. Efter 60 års slægtsforskning har George I Sackheim samlet nogle af de morsomme episoder, han har været ude for)

(Fra „Slægt & Stavn", Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavns medlemsblad, gengivet her med tilladelse fra redaktøren.)

Shande!

I en jiddisch avis fra 1850 faldt Sackheim over en lang artikel med titlen: "A Shanda" ("En skændsel"). Artiklen beskrev et blandet ægteskab, som netop havde fundet sted og beskrev alle problemerne ved et sådant ægteskab for familiemedlemmerne fra begge sider og ikke mindst spørgsmålet om, hvordan børn af et sådant ægteskab ville blive behandlet i samfundet. Først de sidste linjer af artiklen gav oplysning om arten af blandet ægteskab: "Denne skændsel er resultatet af et ægteskab mellem en Litvak og en Galiticianer."

(Litvaks er betegnelsen for jøder fra Litauen, mens Galitzianere er betegnelsen for jøder fra bl.a. Ukraine, Ungarn).

***

På en dødsattest fandt han følgende: *"Dødsårsag: Dødelig sygdom"*!

***

En dag blev han ringet op af en slægtning, som sagde, at han skulle fjerne en onkels navn fra slægtstræet. Da han spurgte hvorfor, lød svaret: *"Fordi han er død!"*

***

Ifølge en gravsten var en mor og to børn begravet i samme gravsted. Moderen og det ene barn kendte han godt fra sin forskning, men det andet barn var ham ubekendt. Fødsels- og dødsdag var det samme: 1918 – et år hvor mange døde af influenza. Efter nogen tids efterforskning fandt han frem til det hospital, hvor han formodede, at han kunne finde nogle oplysninger. Han ringede og spurgte, om de havde journaler fra 1918. Efter et bekræftende svar, bad han om oplysning om barnet, der var død samme dag som det var født.

"Jeg beklager, jeg kan kun give oplysninger til de nærmeste pårørende… Er De søn af vedkommende?" lød svaret.

"Øh, ja" svarede Sackheim … og fik alle oplysningerne.

Forkert e-mail adresse

Et par fra Minneapolis bestemte sig for at tage på ferie i Florida efter en særlig hård vinter. De planlagde at bo på det samme hotel, som de havde tilbragt deres bryllupsrejse på 20 år tidligere.

På grund af travlhed var det umuligt for dem at komme af sted samtidig, så manden fløj til Florida dagen før, hans kone skulle flyve derned. Manden checkede ind på hotellet, og da han så, at der var en computer på værelset, besluttede han at sende en e-mail til sin kone.

Han kom imidlertid til at glemme et bogstav i e-mailadressen, og uden at opdage fejlen sendte han mailen.

Et eller andet sted i Houston var en enke netop kommet hjem fra begravelse af sin mand, en præst, som efter et hjertetilfælde netop var blevet kaldt "hjem". Enken besluttede sig for at checke sin e-mail for at se, om der var hilsener fra venner.

Efter at havde læst den fejladresserede mail skreg hun og besvimede. Enkens søn hørte skriget, styrtede ind og fandt moderen på gulvet. Han så på computerens skærm, og læste følgende:

"Til min kære kone,

Jeg ved du vil blive ret overrasket over at høre fra mig. De har computere her nu, og det er tilladt at sende e-mails til sine kære!
Jeg er lige ankommet og er blevet checket ind, og jeg har set, at alting er i orden til din ankomst i morgen.
Jeg glæder mig til at se dig igen og håber din tur bliver lige så begivenhedsløs, som min var.

P.S. der er godt nok varmt hernede."

PRESSEMEDDELELSE
10. november 2010

PIONÉRMUSEET DANSK JØDISK MUSEUM STATSANERKENDES

Kulturarvsstyrelsen og Kulturministeriet statsanerkender Dansk Jødisk Museum med virkning fra den 1. januar 2011. Dermed er Danmark sikret et museum, der handler om landets ældste minoritet – de danske jøder. Dansk Jødisk Museum bliver samtidig det første statsanerkendte museum om integration og minoritetshistorie.

Museumsdirektør Janne Laursen glæder sig over den vigtige anerkendelse af museets arbejde og understreger museets særlige betydning for nutiden: *Der er brug for Dansk Jødisk Museum til at forske i og formidle den helt enestående historie om mange års erfaringer med at huse det anderledes. For hvor mange kender egentlig den jødiske minoritets historie? Hvordan har den klaret sig og integreret sig i det omgivende samfund? Disse spørgsmål om identitet og tilhørsforhold er meget aktuelle i nutidens debat og i skolernes undervisning,* siger Janne Laursen.

Statsanerkendelsen bekræfter den brede opbakning til museets kulturhistoriske linje, og det vækker glæde i museets bestyrelse: *Dansk Jødisk Museum er et pionérmuseum med sit fokus på integration og fredelig sameksistens. Det er meget vigtigt, at arbejdet på museet nu er fremtidssikret,* siger bestyrelsesformand Ivar Samrén.

Om Dansk Jødisk Museum
Dansk Jødisk Museum er en selvejende institution, der arbejder med dansk jødisk kultur, kunst og historie fra 1600-tallet til i dag og henvender sig til et bredt publikum. Den voksende samling er grundlag for museets formidling og forskning. Dansk Jødisk Museum åbnede i 2004 i nærvær af Hendes Majestæt Dronning Margrethe. Siden da har museet haft besøg af mere end 150.000 gæster, der har fordybet sig i de danske jøders historie og i den verdenskendte arkitekt Daniel Libeskinds spektakulære interiør, der i sig selv fortæller dansk jødisk historie. 42 % af museets besøgende er udenlandske turister fra mindst 43 nationer. Museet har stor international rækkevidde og gode samarbejdsrelationer med andre museer i Danmark og i udlandet.

Forskning, der skriver Danmarkshistorie
I oktober i år udgav museet bogen *Ikke noget at tale om. Danske jøders krigsoplevelser 1943-45*, som baserer sig på flere års forskning. Bogen flytter punktummerne for Danmarkshistorien med sit fokus på de mennesker, der måtte forlade landet på grund af den nazistiske jødeforfølgelse i 1943, eller som blev deporteret til koncentrationslejren Theresienstadt. Bogen er det første resultat af et igangværende forskningsprojekt, og museet planlægger en særudstilling på baggrund af de mange nye materialer, museet har modtaget til samlingen.

Kontakt museet for yderligere information og billeder i høj opløsning: info@jewmus.dk, 33112218.

ARTIKLER / EMNER i JGS-NYT 2010	FORFATTER	ÅR	Nr.	Side
30th IAJGS International Conference on Jewish Genealogy		2010	1	20
Arrangementer i Jødisk Genealogisk Selskab i Danmark i 2009/10	Merete N. Christensen	2010	2	9-10
Barcelonas gamle synagoge i “Call Jueu”	Elsebeth Paikin	2010	1	1, 3-5
Bestyrelsens beretning		2010	2	4
Boghjørnet: " ”Till Sverige – Historien som aldrig blrev berättad”		2010	4	20
Boghjørnet: "Ikke noget at tale om"		2010	4	20
Boghjørnet: Familien Harck fra Eckernførde og Frederiksberg		2010	2	16
Dansk Jødisk Genealogisk Database på nettet med adgang for medlemmer	Tom Brøndsted & Allan Falk	2010	4	16
Den jødiske begravelsesplads på Møllegade – de første familier	Allan Falk	2010	4	6
Eastman’s Online Genealogy Newsletter	Elsebeth Paikin	2010	3	18
En amerikaner i Møllegade	Allan Falk	2010	3	3-6
En artikel om jødisk kultur – og hvad det kan føre med sig	Merete N. Christensen	2010	3	17
En fortælling om en lille pige uden identitet! Og om hvorledes hun fandt sin bror og …	Elsebeth Paikin	2010	3	1
Encyclopedia of Jews in the Islamic World	Elsebeth Paikin	2010	3	20
Et interview med Yael Hersonski i anledning af filmen		2010	1	18
Familiesammenføring for 3. gang: Jødisk Genealogisk Selskab besøger Hamburg	Merete N. Christensen	2010	4	3
Findmypast.com	Elsebeth Paikin	2010	3	18
Først var der 2, så 4 og så 9, som blev til 6…….	Lis Ekner	2010	3	10-12
Grin-ealogy		2010	4	22
Henry Joshuas aner	Allan Falk	2010	3	7-9
Historier efterlyses til stor udstilling om slægtsforskning i Rundetaarn		2010	2	15
Hvem kender ikke Google? Men kender I også historie bag Googles opfinder?	Elsebeth Paikin	2010	2	18
Judaica Europeana		2010	2	11
Ny online database for lettiske kilder	Elsebeth Paikin	2010	2	19
Om dette og næste nummer - Hamburg-mødet og ”Online Family Trees”	Elsebeth Paikin	2010	4	1
Pionérmuseet Dansk Jødisk Museum Statsanerkendes		2010	4	23
Politiets Registerblade - Et spændende nyt hjælpemiddel fra Københavns Stadsarkiv	Elsebeth Paikin	2010	4	18
Referat af generalforsamling 22. april 1010		2010	2	3
Sefardisk og/eller Ashkenazisk	Elsebeth Paikin	2010	2	1
The Mass Jewish Migration Database (MJMD)	Elsebeth Paikin	2010	2	20
Videoer fra ”Granite Mountain Records Vault”		2010	3	18
Vores verdensomspændende jødiske Henriques-Hinrichsen familie	Peter Clemens	2010	1	6-15
Yael Hersonskis nye dokumentafilm: “A Film Unfinished”	Elsebeth Paikin	2010	1	18
YIVO Encyclopedia of Østeuropa Online	Elsebeth Paikin	2010	3	19